

OBYWATELSKI
PARLAMENT
SENIORÓW

Sprawozdanie Stenograficzne

z X sesji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

w dniu 28 października 2024 r.

Warszawa
2024

SPIS TREŚCI

X sesja Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

(Obrady w dniu 28 października 2024 r.)

Otwarcie posiedzenia

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak	3
Marszałek Sejmu Szymon Hołownia	3
Minister do Spraw Polityki Senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz	5
Minister do Spraw Społeczeństwa Obywatelskiego Adriana Porowska	6
Przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej Sejmu Joanna Borowiak	7
Marszałek Sejmu Szymon Hołownia	8
Posel do Parlamentu Europejskiego Michał Szczerba	8
Dyrektor Centrum Projektów Społecznych Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Barbara Imiołczyk	9
Dyrektor Departamentu Współpracy Biura Rzecznika Praw Pacjenta Jakub Adamski	10
Naczelnik Wydziału Zdrowotnej Polityki Senioralnej w Departamencie Równości w Zdrowiu Ministerstwa Zdrowia Małgorzata Michalska . . .	11
Przewodnicząca Rady do spraw Polityki Senioralnej Marta Podhorecka	12
Przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Elżbieta Ostrowska . . .	13
Pierwsza Wiceprzewodnicząca Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Krzystyna Ozga	14

Sprawozdanie z działalności Obywatelskiego Parlamentu Seniorów IV kadencji

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak . . .	14
Wiceprzewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zdzisław Czarnecki	17

Projekt Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

Głosowanie

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak . . .	18
---	----

Projekt Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

Głosowanie

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak . . .	19
---	----

Wystąpienia delegatów i gości

Pan Piotr Błędowski	19
Pani Elżbieta Wiśniewska	20
Pan Jan Strzeliński	21
Pan Andrzej Sławiński	22
Pan Jacek Gibała	23
Pan Krzysztof Balon	24
Pani Krystyna Ozga	25
Pan Jan Kwiatkowski	26
Pani Ewa Woźniak	27

Podsumowanie obrad plenarnych

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak . . .	28
---	----

Zamknięcie posiedzenia

(Początek posiedzenia o godz. 12 min 04)

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Szanowni Państwo! Otwieram posiedzenie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

(Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów trzykrotnie uderza laską marszałkowską)

Witam marszałka Sejmu pana Szymona Hołownię, który objął honorowym patronatem obrady Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Witam delegatów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Witam wszystkich przybyłych gości. *(Oklaski)*

Na wstępie chciałbym złożyć wyrazy szacunku i podziękowania na ręce pana marszałka Szymona Hołowni za umożliwienie organizacji naszej sesji obrad Sejmu RP.

Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Państwo! To miejsce ma dla nas, polskich seniorów, wymiar symboliczny, świadczący o szacunku dla seniorów i ich miejscu w polskim społeczeństwie. Stwierdzenie, że utworzone po raz pierwszy w historii przedstawicielstwo prawie 10 mln osób starszych zasługuje na to, aby raz w roku spotkać się w Sejmie, jest często podnoszone podczas naszych spotkań w regionalnych delegaturach. W tym zakresie mamy również pełne poparcie wielu parlamentarzystów, a także władz samorządowych, które często udzielają delegatom logistycznego wsparcia.

To delegaci są dzisiaj podmiotem sesji, ale należy też podziękować naszym licznym sympatykom, którzy z własnej inicjatywy prosili o możliwość uczestniczenia w sesji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, a być może będą chcieli od nowej kadencji, za rok uczestniczyć w naszym ruchu jako delegaci. Wyrażam wielkie uznanie dla państwa obywatelskiej postawy. Dziękuję dwóm instytucjom tak bliskim seniorom, to znaczy Narodowemu Funduszowi Zdrowia i Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, które jak zawsze na naszą prośbę zorganizowały stoiska na czas naszej sesji. Chciałbym złożyć na ręce pana marszałka serdeczne podziękowania dla kierownictwa i pracowników Kancelarii Sejmu za okazaną pomoc i ogromne

zaangażowanie w organizację naszej sesji. Bardzo za to, panie marszałku, dziękuję. *(Oklaski)*

Bardzo proszę o zabranie głosu marszałka Sejmu pana Szymona Hołownię.

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia:

Szanowni Państwo! Może wypowiem się w takiej formule stojącej, po pierwsze, żeby okazać wam szacunek, a po drugie, żeby mnie było lepiej widać z miejsc, w których z pozycji siedzącej nie byłoby mnie widać.

Przede wszystkim bardzo serdecznie cieszę się z tego powodu, że jesteście w Sejmie. Bardzo cieszę się z tego, że zasiedliście dzisiaj w tych ławach, żeby pokazać i przypomnieć nam wszystkim, obywatelom i obywatelkom Rzeczypospolitej, jak bardzo ważną rzeczą jest solidarność międzypokoleniowa. Myślę, że my jako kraj, jako państwo bardzo mocno identyfikujące się z pojęciem „solidarność” powinniśmy właśnie na solidarność międzypokoleniową zwracać dzisiaj uwagę w szczególny sposób. Wiem, że nie jesteście tu państwo tylko po to, żeby rozmawiać o tym, choć to ważne, co w życiu seniorów trzeba dzisiaj poprawić, jeśli chodzi o usługi publiczne, jeśli chodzi o dostęp do nich, jeśli chodzi o perspektywy, które otwierają się – bo one się dzisiaj otwierają, a nie zamykają – przed osobami wchodzącymi w wiek senioralny ze względu na wydłużający się czas życia. To już nie jest żaden schyłek życia, to już nie jest żadna jesień życia, to jest dzisiaj po prostu życie. To jest dzisiaj po prostu pełnoprawna część życia *(Oklaski)*, w której człowiek ze wszystkimi swoimi doświadczeniami, ze wszystkim, co w życiu osiągnął, czego doświadczył, co wpłynęło na to, że podchodzi do życia dużo spokojniej i z dużo większą mądrością, bo więcej widział i więcej wie, może to w perfekcyjny sposób wykorzystywać dla dobra całej społeczności.

Rozmawiając o polityce senioralnej, o seniorach, tak jak wspominałem, często ograniczamy się do postrzegania tej grupy jako grupy, która czegoś oczekuje, czegoś wymaga. A przecież ona chce też coś dać. Ja sam wielokrotnie rozmawiam z przedstawicielami seniorów, byłem wykładawcą na uniwersytetach

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia

trzeciego wieku. Bardzo lubiłem tę formułę spotkań, bo nigdzie nie spotykałem tak oddanych, tak chętnych do nauki, tak chcących rzeczywiście zmieniać świat słuchaczy jak właśnie na UTW. To jest w ogóle fenomen, który powinniśmy omawiać zupełnie osobno, bo on zasługuje na zupełnie inną opowieść.

Wracając do tego wątku dawania – wierzę, tak jak powiedziałem, że jesteście tu po to, żeby dać coś z siebie całej Rzeczypospolitej, a nie tylko środowisku senioralnemu. Żeby – właśnie – co dać? Solidarność międzypokoleniową. Wiecie dobrze, jak bardzo zmienił się nasz kraj, jak bardzo zmieniła się struktura demograficzna, socjograficzna Polski, co się dzisiaj dzieje, jak dramatycznie niska jest dzietność, jak społeczeństwo bardzo szybko się starzeje, jak to się mówi w kategoriach demograficznych. Przewiduje się, że w 2050 r. ponad połowa z nas, obywateli i obywaterek Rzeczypospolitej, będzie po sześćdziesiątce. Wyobraźmy sobie teraz, że żyjemy w kraju, który był projektowany na zupełnie inną medianę wieku, bo 20–30 lat temu wszystko było szyte zupełnie inaczej: i ochrona zdrowia, i edukacja, i urbanistyka, i transport, na zupełnie inne potrzeby zupełnie innego społeczeństwa. A tymczasem za chwilę będziemy mieli społeczeństwo, które będzie wyglądało zupełnie inaczej i będzie miało zupełnie inne potrzeby. Czy dzisiaj jest w nas ta świadomość? Nawet jeśli jest, to czy ona jest przedmiotem debaty publicznej? Ja często mówię w swojej działalności politycznej, nie-długiej: pokolenie, nie kadencja.

Zobaczcie państwo, przecież my wszyscy, jak tu siedzimy na sali, swoje życie układamy w perspektywie pokolenia, a nie niczyjej kadencji. Kadencja jest tylko narzędziem, a życie i sprawy powinniśmy układać na pokolenia. Przecież jeżeli podejmujemy decyzję dotyczącą kredytu, zmiany pracy, zmiany adresu, takiego czy innego zaangażowania, zawsze siebie pytamy, jak to wpłynie na nasze dzieci, na nasze wnuki, czy to im się przysłuży, czy się nie przysłuży. Bardzo często nam, politykom, brakuje tej odpowiedzialności, kiedy uchwalamy prawo, żebyśmy oglądali to prawo nie z perspektywy naszych kolejnych wyborów, które będziemy mieć za lat 2, 3, 4, 5 czy 7, ale z perspektywy naszych dzieci, naszych wnuków, które będą żyły ze skutkami tego dzisiaj stanowionego prawa czasem dużo dłużej niż my. Urządzamy świat następnym pokoleniom, nie tylko sobie.

Dzisiaj to, co w mojej ocenie w Rzeczypospolitej powinno zacząć się dziać, to właśnie ten dialog międzypokoleniowy. Chodzi o to, żeby pokolenie seniorów – jest tutaj dzisiaj bardzo liczna reprezentacja bardzo licznej grupy społecznej, liczącej, jak już zostało wspomniane, prawie 10 mln osób – w odpowiedzialny sposób układało życie tym, którzy przyjdą po nas, korzystając ze swojej mądrości. Oby jak najdłużej było nam dane korzystać z tego, co zostało wypracowane, żeby układało to Polskę na pokolenia, na 25, na 50, na 100 lat do przodu. To dzisiaj powinno być przedmiotem naszego namysłu.

Nie chodzi o rywalizację, czy seniorzy dostaną więcej, bo wtedy wkurzą się na nich ci, którzy są najmłodszy, i powiedzą: hola, hola, a gdzie nasza przyszłość, a gdzie nasze życie? Nie chodzi też o to, żeby wszystko teraz było tylko i wyłącznie dla najmłodszych, bo miarą spójności społeczeństwa jest to, jak traktuje ludzi na każdym etapie życia, czy umie też oddać honor i szacunek tym, którzy służą Polsce, pracy, płaceni podatników i składek, działalności obywatelskiej oddali całe swoje życie. Tu nie może być żadnej konfrontacji. Tu może być jedynie konfrontacja pomysłów, wizji, rozmowa o tym, co powinno się robić, żeby było lepiej, niż jest, dla wszystkich, niezależnie od tego, w jakim wieku dzisiaj są i jaki mają zakres odpowiedzialności. Jeżeli uda się państwu w czasie tego spotkania, ale też i w całej waszej rocznej pracy... Bo przecież to dzisiejsze spotkanie tutaj jest zwieńczeniem bardzo długiej pracy, jest początkiem kolejnego jej etapu. To w ogóle wspaniałe, że udało się w Polsce, w której często wszyscy się dzielą na jeszcze mniejsze i jeszcze mniejsze od mniejszych frakcje, zebrać ze sobą organizacje tak znaczne, tak znaczące i tak szeroko reprezentujące środowisko, jak to ma miejsce w państwie przypadku. O to trzeba dbać, to trzeba zauważyć, z tego trzeba się cieszyć.

Siedzicie dzisiaj po prawej, po lewej, w środkowej, centralnej części sali. Ale mam wrażenie, że to chyba nie ma dzisiaj większego znaczenia. Nie jesteście tu reprezentantami tej czy innej partii politycznej, jesteście reprezentantami Polski – Polski, która jest mądra polską mądrością swoich doświadczeń, pokoleń, które były przed nami, ale też Polski, która pamięta, że musi otworzyć się i otwierać się jednocześnie na dzieci, na wnuki, na tych coraz rzadszych gości w naszych domach. Jeszcze raz wspomnę, bo to jest nasza wspólna odpowiedzialność i troska: coś poszło nie tak i coś idzie nie tak, skoro Polacy, skoro Polki decydują się zapraszać do życia w Polsce, zapraszać na ten świat coraz rzadziej kolejne pokolenia naszych obywateli, obywaterek. I tu nie pieniądze będą rozwiązaniem, tu nie ma magicznej różdżki, która będzie w stanie wszystko od razu załatwić. Państwo jest bardzo skomplikowanym i spójnym systemem, w którym trzeba czasami zadziałać na bardzo wielu instrumentach, żeby osiągnąć jeden cel. To dzisiaj powinno też być czymś, co będziemy mieli z tyłu głowy, i będziemy się zastanawiać, co zrobić, żeby Polska, którą wypracowaliśmy, komuś posłużyła, żeby ktoś jej pragnął, ktoś jej chciał, żeby ktoś chciał zaprosić kolejne pokolenia, które będą tu siadały.

Paręnaście tygodni temu siedzieli tu, w tych samych ławach, przedstawiciele Sejmu Dzieci i Młodzieży. Mam nadzieję, że może kiedyś uda się zorganizować połączone sesje Sejmu Dzieci i Młodzieży i parlamentu seniorów, żebyśmy nawzajem spotkali się ze swoimi pragnieniami i doświadczeniami. (*Okłaski*) Takie eksperymenty na mniejszą skalę bardzo dobrze się udają, jak państwo wiecie, w różnych krajach Europy, w lokalnych społecznościach. To jest bardzo ważne, żebyśmy patrzyli na siebie jako na ludzi, którzy chcą sobie nawzajem pomóc. Seniorzy – sobie,

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia

oczywiście, jak najbardziej, zrealizować wszystkie wspaniałe przygotowywane tutaj przez cały Sejm, przez panią minister Okła-Drewnowicz, ale przecież też przez przedstawicieli opozycji... Jej przedstawicielka jest tutaj – pani poseł Joanna Borowiak. Bardzo się cieszę z jej obecności. Jest ministra do spraw społeczeństwa obywatelskiego. My naprawdę wszyscy mamy w głowach nie tylko partyjne podziały. My naprawdę chcemy pracować dla dobra ludzi. My naprawdę chcemy doprowadzić do tego, żeby ludziom w Polsce – wszyscy jak siedzą na tej sali, chcą doprowadzić do tego – było lepiej, a nie gorzej. Idziemy do tego innymi drogami. Ale jakby zapytać na koniec dnia, jaki jest cel, to cel prawdopodobnie jest ten sam. Klócimy się o drogi, klócimy się o metody.

Wierzę, że wasze spotkanie dzisiaj będzie może nie tak emocjonalne jak nasze spotkania na tej sali – to już pan marszałek będzie ogarniał, jakby coś, to służę pomocą – że będzie po prostu merytoryczne i że przede wszystkim będzie spotkaniem, to już ostatnie zdanie, z którego wyjdziecie z nadzieją. Nie będzie to kolejne spotkanie, które po prostu musi się wydarzyć, bo formalności, bo to, bo tamto, tylko że wyjdziecie stąd z nadzieją i będziecie mogli o tej nadziei opowiedzieć swoim wnukom, swoim dzieciom, swoim bliskim, wszystkim, którym chcecie, że będzie z tego kawał budowania wspólnoty. A tego bardzo dzisiaj potrzebujemy na każdym poziomie, przede wszystkim na tym, który tak dobrze nam wychodzi w domach, gdzie pokolenia rozmawiają ze sobą i współpracują, gdzie budują razem świat, gdzie razem biorą odpowiedzialność.

Bardzo serdecznie dziękuję wam jeszcze raz za to, że chcecie się z tymi wyzwaniem mierzyć, że chcecie zaprojektować nie tylko świat lepszy dla seniorów dzisiaj w Polsce – oni bardzo tego potrzebują, bo bardzo się napracowali, bo bardzo dużo w życiu doświadczali i mają prawo do tego, żeby zgłaszać swoje oczekiwania – ale też świat dobry dla kolejnych pokoleń, które są naszą największą radością i największą odpowiedzialnością. Gdybym dzisiaj zapytał każdego z was, po co tak naprawdę żyjemy, to większość z was odpowiedziałaby pewnie, że żyjemy, żeby naszym dzieciom i naszym wnukom przekazać świat lepszy, niż sami zastaliśmy, żeby im było o centymetr łatwiej w życiu, żeby było im trochę prościej. Wierzę, że jeżeli jest tylu ludzi dobrej woli, to damy radę. Czasem będzie pod górkę, czasem będą zakręty, czasem będą spory i kłótnie, i to jest absolutnie normalne, muszą być, nie jesteśmy tacy sami, natomiast na koniec będziemy w stanie wypracować coś, co da nam nadzieję, a nie strach o przyszłość. Tego dzisiaj się od nas wymaga. Żyjemy w najtrudniejszych czasach od bardzo wielu pokoleń. Dzisiaj musimy podejmować decyzje i doświadczamy rzeczy w warunkach, jakich przez wiele dziesięcioleci w Polsce nie było. Tym większa nasza odpowiedzialność i tym większa wasza odpowiedzialność. Deklaruję, że my jako Sejm Rzeczypo-

spolitej, i ze strony opozycji, i ze strony obecnie rządzącej koalicji, będziemy wsłuchiwać się w to, co macie do powiedzenia, bo bardzo, bardzo nam na was zależy, bo zależy nam na Polsce. Dziękuję bardzo i życzę wam owocnych obrad. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję panu marszałkowi.

Odczytam teraz list z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej skierowany do mnie.

Szanowny Panie! W imieniu minister Agnieszki Dziemianowicz-Bąk uprzejmie dziękuję za zaproszenie na coroczną sesję Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Z przykrością informuję, że ze względu na liczne obowiązki związane z pracą Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pani ministra nie będzie mogła uczestniczyć w tym wydarzeniu.

Korzystając z okazji, na ręce pana składam serdeczne gratulacje oraz słowa uznania dla wszystkich osób zaangażowanych w realizację tego przedsięwzięcia. Jednocześnie proszę przyjąć życzenia nieślabnącej energii do dalszego działania, a także sukcesów oraz satysfakcji w życiu zawodowym i osobistym. Z wyrazami szacunku, podpisał Mateusz Hebda, dyrektor Biura Ministra.

Proszę o zabranie głosu minister do spraw polityki senioralnej panią Marzenę Okła-Drewnowicz.

Bardzo proszę, pani minister.

Minister do Spraw Polityki Senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! To dla mnie też wielki dzień, kiedy patrzę i widzę w ławach poselskich przedstawicieli pokolenia urodzonego wcześniej. Wiem, że jest wiele wyzwań związanych ze starzejącym się społeczeństwem. Z rozmiaru tych obszarów czasami aż trudno sobie zdać sprawę, począwszy od konieczności zagospodarowania tej aktywności tuż po przejściu na emeryturę, a skończywszy właśnie na potrzebie organizowania opieki w miejscu zamieszkania czy też opieki długoterminowej.

To są naprawdę wielkie wyzwania, ale z wyzwaniami można sobie poradzić. Nawet one mogą być wielką wartością dla całego społeczeństwa. Pod jednym warunkiem: że będziemy w sposób uczciwy patrzeć na dane demograficzne, o których już wspominał pan marszałek, i będziemy umieli dostrzec potrzebę organizowania się w taki sposób jako społeczeństwo, żeby było w nim miejsce zarówno dla tego młodszego, jak i starszego pokolenia.

Solidarność międzypokoleniowa, o której wspominał pan marszałek, w budowaniu polityki senioralnej w moim przekonaniu jest dzisiaj fundamentalna. W sytuacji, kiedy zanikają więzi rodzinne z uwa-

Minister do Spraw Polityki Senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz

gi na to, że młodsze pokolenie często nie mieszka ze starszym pokoleniem w jednym domu czy mieście, ale mieszka dużo, dużo dalej, tworzenie tych więzi społecznych niejako, powiedziałabym, w zastępstwie jest też odpowiedzią na potrzebę kontaktu zarówno wnuków, jak i dziadków.

Z drugiej strony, skoro wiemy, że mamy i będziemy mieli coraz mniej rąk do pracy, ważne jest, żeby te ręce do pracy czy też podatki, produkty przez te osoby wytwarzane były inwestowane w srebrną gospodarkę, na rzecz osób starszych. W moim przekonaniu na dzisiaj te dwa filary – solidarność międzypokoleniowa i srebrna gospodarka – to jest odpowiedź na pytanie, jak sprostać wyzwaniu starzejącego się społeczeństwa.

Dlatego też wszelkie rozwiązania czy też projekty, które są dzisiaj w urzędzie ministra spraw polityki senioralnej, bo to nie jest resort, bazują właśnie na tych dwóch filarach.

Ja, jeśli chodzi o spotkania z seniorami, właściwie chyba nawet nie pamiętam takiej kadencji Sejmu, może tę swoją pierwszą, drugą... Już w kolejnych kadencjach, trzeciej, czwartej, kolejnej, zawsze były spotkania z seniorami. Dzisiaj, kiedy jestem ministrem, nie tylko jestem w budynku KPRM-u i tam projektuję rozwiązania. Ktoś, kto śledzi mój profil, widzi, że przemierzam Polskę wzdłuż i wszerz, bo rozwiązanie, na którym mi osobiście bardzo zależy, ale myślę, że też całemu zespołowi, czyli rozwiązanie w postaci ustawy o bonie senioralnym, mówi też właśnie o tej solidarności międzypokoleniowej.

Po raz pierwszy mamy przygotowany projekt, który, owszem, skierowany jest do osoby starszej, która potrzebuje opieki w miejscu zamieszkania, której tak bardzo brakuje, szczególnie na obszarach wiejskich, ale z uwzględnieniem rodziny, która jest aktywna zawodowo i nie może tej opieki bezpośrednio sprawować. Oczywiście są różne głosy. Są głosy krytyczne i są głosy euforii i oczekiwania. Są różne głosy, ale właśnie chodzi o to, żeby stykać się z różnymi opiniami i przygotowywać kolejne rozwiązania, które są właściwie pilne do wdrożenia.

Ja z tych spotkań wynoszę bardzo dużo. To, co utkwilo mi też po niejednym spotkaniu w pamięci, to olbrzymie zainteresowanie osób starszych, którzy mają więcej niż 60 lat, ale bardzo chcą angażować się w swoją społeczność lokalną, na rzecz drugiego człowieka. To jest właśnie ta wielka wartość, którą możemy dostrzec w tym starzejącym się społeczeństwie. Pokolenie po 60. roku życia pomaga innym i pracuje na rzecz społeczności lokalnej, a rolą państwa jest tworzenie warunków do tego, żeby ta aktywność była wspierana, a tym, którzy potrzebują opieki, choćby tej długoterminowej, najtrudniejszej, trzeba przygotować te rozwiązania, bo innego wyjścia nie ma.

Z tego miejsca chcę państwu na koniec powiedzieć tylko jedno: ja dziś, patrząc na politykę senioralną,

widzę nasze dzieci i widzę nasze wnuki, bo właśnie tak ją projektując, jesteśmy w stanie pozostawić po sobie taki fundament, który będzie dla nich po prostu bezpieczeństwem.

Ja państwu życzę dzisiaj bardzo udanych obrad i liczę na to, że postulaty, które pozostaną po tym dziesiątym, jubileuszowym Obywatelskim Parlamencie Seniorów, będą też cenne dla nas, dzisiaj odpowiedzialnych za politykę, dla mnie szczególnie, bo jestem odpowiedzialna za politykę senioralną. Za całe państwa dotychczasowe zaangażowanie, bo wiem, że jest ogromne, bo skoro państwo tu jesteście, to macie swoje zasługi w swojej społeczności na rzecz innych ludzi, a więc za to zaangażowanie bardzo dziękuję i życzę dużo siły, determinacji i motywacji, żebyście państwo wiedzieli, że to zaangażowanie ma sens i warto się angażować, bo to daje nam młodość, daje nam siłę. Wiem, o czym mówię, czasami też jestem zmęczona, kiedy wracam. Ale kiedy otrzymuję wiadomość, tak jak np. dziś rano od pani, która była w Kolbudach na spotkaniu, wiem, że to ma sens, państwo też to wiecie. I tego naprawdę państwu z całego serca życzę. Do zobaczenia.

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję, pani minister.

Proszę o zabranie głosu minister do spraw społeczeństwa obywatelskiego panią Adrianę Porowską.

Bardzo proszę.

Minister do Spraw Społeczeństwa Obywatelskiego Adriana Porowska:

Panie Marszałku! Szacowni Goście! Drodzy Przyjaciele! Pierwszy raz stoję na tej mównicy. Pewnie niejednokrotnie będę tu stawała i upominała się o prawa społeczeństwa obywatelskiego. Ale strasznie się cieszę, że to wy jesteście na tej sali, bo widzę tu twarze, które znam. Znam twarze z Warszawskiej Rady Seniorów, z wielu innych rad. Znam was też z mojego działania w organizacji pozarządowej. Wielokrotnie korzystałam z waszej wiedzy, z waszego doświadczenia, z waszych rąk, kiedy potrzebowałam pomocy przy wspieraniu osób doświadczających bezdomności czy też matek i dzieci uciekających przed wojną w Ukrainie. Bardzo często właśnie rady seniorów stawały przy swoich kuchniach, gotowały obiady, robiły kanapki, herbatę. I zanim w całym państwie rozkręciła się ta potwornie duża machina, to już działaliśmy, byliśmy na dworcach, przyjęliśmy gości do naszych domów, oddaliśmy im całe serce i serdeczność. Jestem dziś bardzo przejęta, ale nie tylko i wyłącznie tą rolą, którą w tej chwili pełnię. Mam nadzieję, że dopilnujecie mnie, aby wartości, które wy macie w so-

Minister do Spraw Społeczeństwa Obywatelskiego Adriana Porowska

bie i które ja w sobie noszę, przebiły się do szerokiego grona decydentów i całego społeczeństwa obywatelskiego. Z panią minister Okła-Drewnowicz jesteśmy w kontakcie, niedaleko mamy swoje urzędy. U mnie jest rada młodzieży. Jestem przekonana, panie marszałku, że kolejne spotkanie, może pan się spodziewać, będzie spotkaniem międzypokoleniowym. Ja już wam wszystkim się nisko kłaniam. Proszę o wyrozumiałość. Numeru telefonu nie zmieniałam. Tak że koleżanki i koledzy, ruszam do pracy. Życzę wam bardzo owocnych obrad, ale też takich, w przypadku których będziecie czuli nie tylko satysfakcję z samego spotkania, co jest szalenie istotne, ale też wysłuchania. Dziękuję.

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję, pani minister.

Proszę o zabranie głosu przewodniczącą Komisji Polityki Senioralnej Sejmu panią poseł Joannę Borowiak.

Bardzo proszę.

Przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej Sejmu Joanna Borowiak:

Bardzo dziękuję.

Panie Marszałku! Szanowni Państwo! Jaki to piękny widok, widok państwa tutaj, w sali plenarnej Sejmu. Cieszę się, że mogę kolejny raz brać udział w kolejnej sesji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Witam państwa bardzo serdecznie.

Wiek senioralny to wspianiały, złoty czas, w którym człowiek już nic nie musi, a wszystko może. Wiem, że ta dewiza przyświeca wielu z państwa. I bardzo dobrze, że tak jest, bo taki to powinien być czas. Bardzo dziękuję, panie przewodniczący, panie marszałku, za zaproszenie na X sesję Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Seniorzy są dla mnie bardzo ważni, a dowodem na to jest mój wybór, pierwszy wybór w 2015 r., kiedy po raz pierwszy zostałam posłem. Pamiętam jak dzisiaj. Wypełniałam deklarację, każdy poseł na początku każdej kadencji to robi. Miałam wybrać komisję. I bez wahania moją komisją, komisją z wyboru serca była Komisja Polityki Senioralnej. Trzecią kadencję pracuję na rzecz wspierania seniorów, a już drugą kadencję mam ogromny zaszczyt przewodniczyć, kierować pracą sejmowej Komisji Polityki Senioralnej. Powiem państwu, że ten wybór z całą pewnością wiąże się z tym, że spotkał mnie wielki dar od Boga. W moim domu mieszkają ze mną moi rodzice, seniorzy 90+. To wspianiałe mieć

w nich ogromne wsparcie. Oczywiście jestem od tego, żeby ich wspierać, ale ogromne wsparcie uzyskuję właśnie od nich. To taki solidny fundament, na którym człowiek może budować. Powiem państwu kilka słów o pracach komisji, bo też o to prosił mnie przewodniczący pan Zbigniew Tomczak.

W tej kadencji powołaliśmy w Komisji Polityki Senioralnej trzy podkomisje stałe. Utworzyliśmy takie podkomisje: podkomisję do spraw zdrowia osób starszych, podkomisję do spraw bezpieczeństwa osób starszych – to kolejny ważny filar – i podkomisję do spraw problemów osób starszych z obszarów wiejskich, bo uważamy, i jesteśmy w tym zgodni podczas prac komisji, że szczególnie miejsce trzeba też poświęcić właśnie seniorom z obszarów wiejskich, żeby również usłyszeć o ich potrzebach i móc rozwiązywać także ich problemy. Oni też są sporą grupą w tej ogólnej grupie wiekowej seniorów. Komisja Polityki Senioralnej pracuje intensywnie, ale w czerwcu przyjęliśmy dezyderat nr 1, dezyderat do Rady Ministrów w sprawie poprawy sytuacji osób starszych i przywrócenia wysokości czternastej emerytury do poziomu z 2023 r., bo jak zapewne państwo wiecie, niestety o blisko 900 zł ta czternasta emerytura została w tym roku obcięta.

Szanowni Państwo! Czytałam ten wstęp pana przewodniczącego Zbigniewa Tomczaka i w pełni podpisuję się pod tematem, pod tytułem dzisiejszej sesji: Seniorzy i przyszłość Polski. Tak, to bardzo ważne, by seniorzy brali udział w kreowaniu, w kształtowaniu przyszłości Polski, bo to na państwa wiedzy i doświadczeniu powinniśmy się opierać i robimy to. Ale także bardzo ważna jest więź międzypokoleniowa, solidarność międzypokoleniowa. Panie marszałku, uważam, że to dobry pomysł, żeby taka sesja wspólna parlamentu dzieci i młodzieży – to mi się spodobało, chcę to podkreślić – i Obywatelskiego Parlamentu Seniorów mogła się odbyć, żeby ci młodzi ludzie, ci, którzy są aktywni, ci, którzy są nieobojętni, mogli się spotkać właśnie z aktywnymi, nieobojętymi przedstawicielami czasu złotej jesieni – jednak użyję tego określenia, niech ona będzie złota i piękna.

Panie Przewodniczący! W pełni podpisuję się pod pana résumé, by sprawy polskich seniorów były w rękach osób odpowiedzialnych i wrażliwych na potrzeby seniorów. Życzę państwu owocnych obrad, poszerzania gremium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Cieszę się z dołączenia kolejnych województw do tego przedsięwzięcia, tak by państwa głos był słyszalny i słuchany, bo to niezwykle istotne, aby ten głos był także słuchany i brany pod uwagę. Ja ze swojej strony deklaruje nieustające wsparcie. Jestem do państwa dyspozycji. Możecie państwo zawsze na mnie liczyć.

I tak na koniec jeszcze proszę mi pozwolić, bo kilkanaście sekund jeszcze mi zostało... Może nie zostało, dlatego proszę jeszcze o umożliwienie zabrania głosu.

Zobaczyłam dzisiaj taką kartkę przedstawiającą gmach główny polskiego Sejmu, a na jej odwrocie

Przewodnicząca Komisji Polityki Senioralnej Sejmu Joanna Borowiak

było rozpoczęte zdanie, które trzeba dokończyć: Moim marzeniem jest, aby w Polsce... Ja pozwoliłam sobie to zdanie dokończyć i przedstawię państwu, jak ono dla mnie będzie brzmiało: Moim marzeniem jest, aby w Polsce seniorzy byli szczęśliwi, zaopiekowani i mogli cieszyć się realizacją swoich życiowych marzeń, na które dotąd nie mieli czasu albo możliwości. Wszystkiego, wszystkiego dobrego. Dziękuję państwu bardzo. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję, pani poseł.

Proszę państwa, pan marszałek niestety będzie musiał nas opuścić. Bardzo dziękuję panu marszałkowi.

Marszałek Sejmu Szymon Hołownia:

Ale duchem zostaje. Jeszcze raz bardzo serdecznie państwu dziękuję. Dobrych obrad. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Proszę o zabranie głosu posła do Parlamentu Europejskiego pana Michała Szczerbę.

Bardzo proszę, panie posle.

Poseł do Parlamentu Europejskiego Michał Szczerba:

Dzień dobry państwu. *(Oklaski)* Jak dobrze państwa zobaczyć. *(Poruszenie na sali)*

Szanowni Państwo! To wielka radość, bo 9 lat temu w tym miejscu zainicjowaliśmy funkcjonowanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Pamiętacie państwo, jak wyglądały te 3 intensywne lata przygotowywania filarów pod politykę senioralną. Rok 2013 to nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym i możliwość powoływania gminnych rad seniorów. Rok 2014 to fantastyczna decyzja pani marszałek Ewy Kopacz o powołaniu sejmowej Komisji Polityki Senioralnej. I rok 2015 to ustawa o osobach starszych, ale również Obywatelski Parlament Seniorów.

Szanowni Państwo! Obywatelski Parlament Seniorów w Polsce to jeden z niewielu przykładów tego w Unii Europejskiej. Seniorzy mają swoją ogólnopolską reprezentację. Wszystko zaczęło się w roku 2013, wtedy kiedy odbyło się spotkanie Europejskiego Parlamentu Seniorów w Luksemburgu. Postanowiono wówczas, że w każdym kraju członkowskim po-

winien funkcjonować parlament seniorów, który będzie miał formułę reprezentacji osób starszych. Polska była po Irlandii tak naprawdę drugim krajem, który rozwinął to narzędzie, stworzył je, a Sejm udostępnił przestrzeń na spotkania, tak jak odbywają się one w Irlandii.

Chcę państwu bardzo serdecznie za te ostatnie lata podziękować, za to, że parlament funkcjonował w różnych okolicznościach, w różnych miejscach. Dzisiaj jesteśmy z powrotem w tej sali. To wielka zasługa marszałka Sejmu, za co państwu serdecznie dziękuję. *(Oklaski)*

Szanowni Państwo! Chciałbym powiedzieć o rzeczach, które dotyczą parlamentu seniorów, ale również dotyczą Parlamentu Europejskiego. Po pierwsze, chciałbym dzisiaj po raz pierwszy oficjalnie zakomunikować, że z mojej inicjatywy powstała intergrupa, czyli ciało, które można przyporządkować parlamentarnemu zespołowi, jaki znamy z polskiego Sejmu. Intergrupa będzie nazywała się: do spraw uniwersytetów trzeciego wieku i organizacji senioralnych. *(Oklaski)* Grupa otrzymała wsparcie trzech największych frakcji w Parlamencie Europejskim. Również są parlamentarzyści z innych krajów, w tej chwili nie będę ich wymieniał, natomiast chcę bardzo wyraźnie powiedzieć, że kompetencją tej intergrupy jest wspieranie parlamentów seniorów, rad seniorów oraz uniwersytetów trzeciego wieku. Szanowni państwo, to jest rzecz bardzo ważna. Komisja Europejska, a właściwie Ursula von der Leyen, która jest, jak państwo wiecie, szefową Komisji Europejskiej, w pierwszym przemówieniu mówiła o osobach starszych. Mam wrażenie, że jako szefowa Komisji po raz pierwszy mówiła o nich tak bardzo dokładnie i tak bardzo doniosle.

Bardzo istotne jest to, że mamy wspólne wyzwania demograficzne. Pan marszałek mówił o tym, jak to może wyglądać w przypadku polskiej rzeczywistości, ja chcę pokazać, jak to wygląda na poziomie Unii Europejskiej. W 2019 r. w Unii Europejskiej osób w wieku 65+ było 90 mln. Ale mamy statystyki, mamy prognozy demograficzne, które pokazują rok 2050 i 130 mln osób w Unii Europejskiej, czyli o 40 mln więcej senierek i seniorów. W tym czasie grupa osób w wieku od 75 do 84 lat powiększy się o 56%. Szanowni państwo, będziemy żyć dłużej, ale naszym wspólnym zadaniem – państwa jako przedstawicieli i przedstawicielek organizacji senioralnych, ale również nas, decydentów w Parlamencie Europejskim, w rządzie krajowym, w parlamencie krajowym i wszystkich odpowiedzialnych z samorządów terytorialnych – jest to, żeby to życie upływało w zdrowiu, w aktywności oraz z odpowiednimi dochodami. Tak, dochody są bardzo potrzebne, bo dochody również wpływają na jakość życia, na to, na co senior jest w stanie sobie pozwolić. Bo trzeci wiek, szanowni państwo, to aktywność, to nieustanny rozwój, to ciekawość świata, to współdecydowanie – dlatego formułę rad seniorów rozszerzono również o powiaty i samorząd wojewódz-

Poseł do Parlamentu Europejskiego Michał Szczerba

ki – to współdecydowanie, ale także prawa osób starszych, które muszą być respektowane.

Szanowni Państwo! Przygotowujemy się do wielkiego jubileuszu 50-lecia ruchu uniwersytetów trzeciego wieku. W przyszłym roku będą wielkie obchody, 19 maja w Teatrze Wielkim odbędzie się wielki kongres uniwersytetów trzeciego wieku. Chcę bardzo wyraźnie powiedzieć, że również jako poseł do Parlamentu Europejskiego i przewodniczący intergrupy do spraw uniwersytetów trzeciego wieku i organizacji senioralnych w Parlamencie Europejskim będę chciał te obchody rozszerzyć o Parlament Europejski w Brukseli. Tam odbędzie się specjalna wystawa, na której zaprezentujemy dorobek uniwersytetów trzeciego wieku wszystkim parlamentarzystom europejskim.

Szanowni Państwo! Chciałbym raz jeszcze bardzo serdecznie podziękować panu przewodniczącemu Zbigniewowi Tomczakowi, ale przede wszystkim pani Krystynie Lewkowicz, z którą od samego początku pracowaliśmy nad tą inicjatywą. Postanowiliśmy połączyć największe organizacje senioralne, uniwersytety, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz istniejące rady seniorów i wszystkie inne organizacje senioralne. Reprezentujecie państwo na tej sali w tej chwili blisko 10 mln senierek i seniorów. Wasz głos jest ważny, wasz głos jest słyszalny, jest słyszalny w Warszawie, ale również w Brukseli. Możecie na mnie dalej liczyć. Wszystkiego dobrego. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Jeśli jest na sali pani dyrektor Barbara Imiołczyk, bo się mijaliśmy...

(Głos z sali: Jest.)

Proszę o zabranie głosu dyrektor Centrum Projektów Społecznych Biura Rzecznika Praw Obywatelskich panią Barbarę Imiołczyk.

Bardzo proszę, pani dyrektor.

Dyrektor Centrum Projektów Społecznych Biura Rzecznika Praw Obywatelskich Barbara Imiołczyk:

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowna Pani Minister! Szanowna Pani Przewodnicząca sejmowej komisji! Szanowny Panie Pośle do Parlamentu Europejskiego! Drogie Deleгатki i Drodzy Delegaci! Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich jest zapewne znane wielu z państwa ze względu na to, że od wielu lat prowadzimy aktywną działalność na rzecz praw osób

starszych. Misją rzecznika praw obywatelskich jest stanie na straży praw człowieka i obywatela. Osoby starsze należą do tej grupy osób, o której prawa należy dbać szczególnie, ponieważ jest to grupa narażona, tak jak i inne, na dyskryminację i na nierówne traktowanie.

Chciałabym państwu przytoczyć kilka przykładów praktycznego działania na rzecz osób starszych. Zaznaczam, że jest to również działanie komisji ekspertów przy rzeczniku praw obywatelskich, która doradza różnym rzecznikom już od prawie 15 lat. Najnowszą inicjatywą komisji jest opracowanie koncepcji badania, a rzecznik praw obywatelskich zlecił przeprowadzenie takiego badania, dotyczącego dostępności usług społecznych dla osób starszych mieszkających na terenach wiejskich, we wsiach, w gminach wiejskich. Pan marszałek Szymon Hołownia mówił o solidarności międzypokoleniowej, natomiast z tego badania wynika również bardzo jasno, że potrzebna jest nam solidarność terytorialna, solidarność między miastem i wsią. Jest w tej chwili tak, że te i ci, którzy mieszkają we wsiach, mają znacznie utrudniony dostęp do bardzo wielu świadczeń, a seniorzy szczególnie – ze względu na to, że mają ograniczenia transportowe.

Zatem jeżeli mówimy o prawie do równego traktowania, to jest to również prawo do równego dostępu do usług. Mam nadzieję, że ten raport, który będzie niebawem opublikowany, zostanie poważnie uwzględniony w pracach wszystkich tych instytucji, które mają wpływ na polityki publiczne, ponieważ tworzenie narzędzi polityki publicznej powinno być kształtowane tak, żeby były one odpowiednie zarówno w mieście Warszawie, jak i w innych miejscowościach, np. w Hajnówce, w Dubiczach Cerkiewnych czy w Orli.

Prawo do dostępności dla osób starszych. Korzystanie z prawa możliwe jest wtedy, kiedy się ma wiedzę oraz umiejętność korzystania z tego prawa. Prawo do dostępności to jest takie prawo, które w Polsce jest ustanowione, obowiązuje, ale nie funkcjonuje w rzeczywistości. Dlatego rzecznik praw obywatelskich wspólnie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych prowadzi w całej Polsce warsztaty, w czasie których osoby dowiadują się, jak pisać wnioski o dostępność, oraz, jeżeli brak jest tej dostępności, jak pisać skargę do PFRON. Hrubieszów, Chełm – to są te miejscowości, w których niedawno warsztaty się odbyły. Nidzica, Siedlce, Olsztyn – to są te zaplanowane na listopad. Chcemy docierać również do bardzo małych miejscowości i czekamy, być może państwo nas zaprosicie. Na pewno odpowiemy.

Prawo do godnego życia to jest również prawo do tego, żeby być godnie traktowanym. Dlatego zwracamy uwagę na język, którym zwracamy się do osób starszych. Niestety bardzo często jest to język protekcyjny, w wyniku konkursu ogłoszonego przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich nazwany działaniem. Wspólnie z panią ministrem przygotowujemy poradniki, jak komunikować się z osobami star-

**Dyrektor Centrum Projektów Społecznych
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich
Barbara Imiołczyk**

szymi, żeby była to komunikacja wspierająca godność i nienaruszająca szacunku.

Ponieważ mój czas się już skończył, co widzicie państwo, na to wskazują te czerwone literki, powiem tylko, że zapraszam państwa do uczestnictwa, on-line albo w Warszawie, w konferencji poświęconej prawu do pracy osób starszych. Ona będzie 4 grudnia, możliwe jest też uczestnictwo on-line. Prawo do pracy w sytuacji, kiedy jesteśmy społeczeństwem składającym się w tak dużej części z osób starszych, ma niebagatelne znaczenie nie tylko z punktu widzenia indywidualnego, ale również z punktu widzenia całego kraju.

Na koniec chciałabym powiedzieć, że rzecznik praw obywatelskich od lat wspiera opracowanie i przyjęcie konwencji o prawach osób starszych na wzór Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Mam nadzieję, panie pośle, że również Parlament Europejski będzie przez swoją grupę, ale również w całości wspierał inicjatywę przygotowania tej konwencji, tak jak Parlament Europejski w całości przyjął Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Życzę owocnych obrad. *(Oklaski)*

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję, pani dyrektor.

Proszę państwa, chciałbym przywitać, bo jest z nami, a nie witałem, panią poseł Ewę Kołodziej, która jest przewodniczącą podkomisji do spraw bezpieczeństwa seniorów. Wiem z dzisiejszej rozmowy, że pani poseł przyjechała po wyborach w Gruzji i bardzo ciekawe informacje stamtąd przywiozła. Dziękuję, że pani nas odwiedziła dzisiaj, pani poseł. *(Oklaski)*

Proszę o zabranie głosu dyrektora Departamentu Współpracy Biura Rzecznika Praw Pacjenta pana Jakuba Adamskiego.

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

**Dyrektor Departamentu Współpracy
Biura Rzecznika Praw Pacjenta
Jakub Adamski:**

Szanowny Panie Marszałku! Szanowna Pani Minister! Panie Poseł! Panie Pośle! Szanowni Państwo Delegaci! Szanowni Państwo Zaproszeni Goście! Zostaliśmy poproszeni... Dziękuję w tym miejscu za zaszczyt, jakim jest możliwość przedstawienia działalności rzecznika. Pozwolę sobie odczytać list przygotowany przez rzecznika praw pacjenta Bartłomieja Chmielowca, skierowany do państwa:

Szanowni Delegaci Obywatelskiego Parlamentu Seniorów! Mój list chciałbym rozpocząć od przekazania wyrazów głębokiego szacunku i uznania dla państwa działań i roli w integracji społeczności seniorów w Polsce. Tak szeroko zakrojone inicjatywy służące tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego i bezpośredniemu angażowaniu mieszkańców powinny być ze wszelkich miar wspierane i wykorzystywane dla budowania w Polsce lepszego jutra. Przykładam wielką wagę do roli seniorów w naszym społeczeństwie. Tym bardziej żałuję, że nie mogę być z państwem osobiście, i cieszę się, że chociaż w tej formie mogę się do państwa zwrócić.

Od lat działania podejmowane w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta ukierunkowane są na objęcie seniorów szczególną troską. Jeszcze w 2020 r., ogłaszając rok seniora, rozpocząłem szereg inicjatyw, które miały nie tylko chronić prawa pacjentów seniorów, lecz również wyjść naprzeciw ich potrzebom. W tym czasie udało nam się nawiązać współpracę w szeregu obszarów ze środowiskami senioralnymi, również z Obywatelskim Parlamentem Seniorów. Rok ten przyniósł liczne programy edukacyjne i spotkania informacyjne, których celem było zwiększenie wiedzy seniorów na temat ich praw oraz możliwości uzyskania wsparcia. Podejmowaliśmy interwencje, monitorowaliśmy szpitale i inne placówki medyczne, starając się zapewnić seniorom godne warunki leczenia i opieki, szczególnie w obliczu tak trudnego okresu, jakim była epidemia COVID-19. Proaktywna postawa mojego biura i wsparcie organizacji pacjentów w obliczu trudnej sytuacji epidemiologicznej przyczyniły się do znacznego wzrostu zaufania obywateli do moich działań. Przełożyło się to na znaczny wzrost liczby zgłoszeń kierowanych do mnie przez pacjentów. Zgłoszenia te pozwoliły mi lepiej poznać problemy, z jakimi seniorzy mierzą się na co dzień. W ostatnich latach do Biura Rzecznika Praw Pacjenta wpłynęło ponad 100 tys. zgłoszeń dotyczących osób starszych. To blisko 1/3 wszystkich sygnałów, które są do mnie kierowane. Ta liczba świadczy o ogromie wyzwań, z jakimi mierzą się osoby starsze, ale i determinacji, by uzyskać pomoc. Niezmiennie najczęściej otrzymuję zgłoszenia, które dotyczą trudności w dostępie do opieki zdrowotnej, długiego czasu oczekiwania na wizyty, zabiegi czy badania. Oprócz wielu zgłoszeń dotyczących braku możliwości kontaktu z placówkami, np. podstawowej opieki zdrowotnej, pojawiają się sygnały dotyczące opieki specjalistycznej, chirurgii, chorób wewnętrznych, neurologii, kardiologii czy okulistyki.

Z perspektywy osób starszych szczególnie dotkliwy wydaje się brak skutecznej komunikacji między personelem a pacjentem. Pytania zadawane przez seniorów wskazują na trudności, jakie napotykają w poruszaniu się po złożonym systemie opieki zdrowotnej. W obliczu tych zgłoszeń nie pozostaję bierny. Obserwacje i doświadczenia mojego biura są zbieżne z wnioskami ekspertów. Na początku br. przekazałem minister zdrowia pani Izabeli Leszczyńskiej oraz

Dyrektor Departamentu Współpracy Biura Rzecznika Praw Pacjenta Jakub Adamski

minister do spraw polityki senioralnej pani Marzeny Okła-Drewnowicz stanowisko rady ekspertów przy rzeczniku praw pacjenta przedstawiające propozycje kierunków konkretnych działań na rzecz osób starszych. Podkreśla się w nim w szczególności potrzebę ściślejszej koordynacji działań pomiędzy Narodowym Funduszem Zdrowia a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Te i inne zawarte w stanowisku postulaty pozwoliłyby lepiej ocenić sytuację zdrowotną i społeczną pacjentów. Dzięki temu moglibyśmy dokładniej śledzić stan zdrowia i funkcjonowanie seniorów, co pozwoliłoby na lepsze dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do ich potrzeb.

Szanowni Delegaci! W swoich działaniach nie chcę i nie mogę ograniczać się wyłącznie do przekazywania stanowisk i publikowania wystąpień. Mając na uwadze, jak wiele pozostaje do zrobienia, przedstawiłem niedawno „Strategię wieloletnią rzecznika praw pacjenta na lata 2024–2027”, która opiera się na proaktywnym mierzeniu się z wyzwaniem w trzech kluczowych obszarach. Wszystkie z nich dotyczą bezpośrednio seniorów jako pacjentów.

Pierwszym priorytetem jest zapobieganie naruszeniom praw pacjenta. Skargi, które otrzymujemy, nie tylko wskazują na zaniedbania, ale także pokazują nam, jak lepiej zrozumieć potrzeby i jak poprawić system. W wielu przypadkach efektywność podejmowanych przez nas działań ograniczają niestety nadane ustawą kompetencje. We współpracy z ministrem zdrowia panią Izabelą Leszczyną chcemy to zmienić. Coraz więcej pacjentów pada ofiarą nieuczciwych praktyk osób oferujących niesprawdzone lub wręcz szkodliwe metody leczenia. Zdarza się, że takie osoby wykorzystują bezradność lub niepewność seniorów, narażając ich na ryzyko zdrowotne i trudności finansowe. Zamierzam aktywnie przeciwdziałać temu zjawisku, walczyć z przypadkami oferowania leczenia niezgodnego z aktualną wiedzą medyczną, niezależnie od tego, kto będzie je oferował.

Drugim priorytetem jest pomoc pacjentom w odnalezieniu się w złożonym systemie ochrony zdrowia. Wiemy, jak wiele przeszkód napotykają osoby starsze, które niejednokrotnie muszą mierzyć się z formalnościami i barierami organizacyjnymi. Dlatego priorytetem jest dla mnie, aby system ochrony zdrowia był bardziej przyjazny i dostępny, a leczeni pacjenci na każdym etapie mieli wsparcie i łatwy dostęp do zrozumiałej i wyczerpującej informacji.

Trzeci priorytet to zapewnienie pacjentom bezpieczeństwa. Utworzony i rozwijany Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych pozwala zapewnić pacjentom i ich rodzinom wsparcie finansowe w przypadkach szkody, uszczerbku na zdrowiu, które powstają przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

Chciałbym zakończyć, podkreślając to, że nie ustaję w podejmowanych działaniach. Państwa głos

jako osób, które najlepiej rozumieją potrzeby seniorów, jest bezcenny. Dziękuję za państwa zaangażowanie i liczę na dalszą współpracę, która pomoże nam stworzyć bardziej przyjazny system ochrony zdrowia dla seniorów, a także zapewni wszystkim osobom starszym bezpieczeństwo, godność i odpowiednie wsparcie. Z wyrazami szacunku rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec. Dziękuję państwu. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi.

Proszę o zabranie głosu naczelnika wydziału polityki zdrowotnej w departamencie równości w zdrowiu Ministerstwa Zdrowia panią Małgorzatę Michalską.

Przepraszam, jeśli pomyliłem tytuł. W porządku, tak?

Bardzo proszę, pani naczelnik.

Naczelnik Wydziału Zdrowotnej Polityki Senioralnej w Departamencie Równości w Zdrowiu Ministerstwa Zdrowia Małgorzata Michalska:

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowna Pani Minister! Szanowni Państwo Posłowie! Szanowni Państwo Delegaci i Goście! Pozwolę sobie tylko zauważyć, że już właściwie mamy takie międzypokoleniowe obrady, bo na górze są dzieci, i myślę, że to jest bardzo ważne.

Grupa seniorów rośnie w siłę. Ma to oczywiście duże konsekwencje, jeżeli chodzi o ochronę zdrowia. Bardzo ważne jest to, żebyśmy mówili o zdrowym starzeniu się, o profilaktyce, i to od najmłodszych lat, ponieważ niezbędne jest podjęcie działań ze wszystkich stron, nie tylko działań systemowych ze strony resortów, ze strony pani minister do spraw polityki senioralnej. Tak naprawdę wszyscy musimy się zatroszczyć o to, żeby kolejne pokolenia wchodziły w wiek starszy coraz zdrowsze i żebyśmy wszyscy mieli świadomość tego, jak ważne są działania profilaktyczne. Trzeba zwrócić uwagę na to, że starzejemy się wszyscy. Starzeją się też kadry w opiece zdrowotnej, pomocy społecznej. Ze względu na zjawisko podwójnego starzenia się naszego społeczeństwa – bo rośnie dosyć znacząco liczba osób w wieku 80 lat i więcej, również osoby nam bliskie, które zajmują się osobami starszymi, to też często są już osoby starsze – tak ważne jest, abyśmy dbali o zdrowie nas wszystkich i tymi kwestiami profilaktycznymi się zajęli.

Badanie PolSenior2, które zostało opublikowane 2 lata temu, wskazuje, że w polskim społeczeństwie wśród osób starszych jest dość powszechne zjawisko chorobowości. Mediana chorób wynosiła 3 w grupie osób starszych. Już 70% osób w grupie wiekowej

Naczelnik Wydziału Zdrowotnej Polityki Senioralnej w Departamencie Równości w Zdrowiu Ministerstwa Zdrowia Małgorzata Michalska

60–64 lata zmagają się z wielochorobowością i aż 90% osób w grupie wiekowej ponad 90 lat i więcej. Do najczęstszych schorzeń należą choroby układu krążenia, szczególnie nadciśnienie, oraz choroby endokrynologiczno-metaboliczne.

Mimo tego blisko sześciu na dziesięciu seniorów ocenia swój stan zdrowia jako dobry, czterech na dziesięciu – jako przeciętny, a tylko 4% seniorów – jako zły. W badaniu stwierdzono, że ta dobra samoocena różni się z koncepcją healthy ageing, gdyż parametry zdrowego starzenia spełnia niestety tylko 11% osób w wieku 60 lat i więcej.

Analiza zachowań prozdrowotnych starszego pokolenia wykazuje też dosyć niekorzystne zjawiska. Seniorzy rzadko uczestniczą w aktywności fizycznej. Blisko 40% z nich paliło papierosy w przeszłości, a 14% zgłaszało aktywne palenie. Wielu deklaruje złe nawyki żywieniowe i spożywanie niewystarczającej ilości płynów. Nadciśnienie tętnicze, które stanowi główny czynnik ryzyka zgonów w Polsce, w Europie i na świecie, stwierdzono u 75% polskich seniorów, przy czym co piąta starsza osoba z nadciśnieniem tętniczym nie jest świadoma choroby, a tylko co trzecia jest skutecznie leczona. Te działania profilaktyczne są o tyle istotne, że jak się okazuje, mają bardzo duże znaczenie dla naszego zdrowia. To jest oczywiście jasne. Natomiast akurat w tej chwili pracujemy też nad krajowym programem działań wobec chorób otępiennych. Najnowsze badania pokazują, że aż 45% przypadków chorób otępiennych można potencjalnie zapobiec, koncentrując się na 14 czynnikach ryzyka rozwoju tychże chorób na różnych etapach życia. Tych 14 czynników ryzyka obejmuje m.in. brak aktywności fizycznej, otyłość, cukrzycę, właśnie nadciśnienie tętnicze, utratę słuchu, wzroku, czyli takie kwestie, obok których nikt nie może przejść obojętnie i które są po prostu bardzo ważne dla zdrowego starzenia się.

Mam już niewiele czasu na wypowiedź.

Chciałabym powiedzieć, że aby te działania profilaktyczne wspierać, od 1 listopada poprzedniego roku obniżono wiek uprawniający do udziału w „Programie profilaktyki raka piersi”. Mogą już korzystać z niego osoby w wieku 45–74 lat. Z kolei w ramach „Programu badań przesiewowych raka jelita grubego” u osób do 65. roku życia wykonywana jest profilaktyczna kolonoskopia. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej realizowany jest „Program profilaktyki chorób układu krążenia”, w ramach którego pacjenci w wieku 35–65 lat mogą skorzystać z programu obejmującego badania określające ryzyko wystąpienia choroby układu krążenia i edukację zdrowotną. Zachęcamy też do wzięcia udziału w programie „Profilaktyka 40+”. Został przedłużony do końca tego roku, więc jeszcze jest możliwość, żeby wykonać

badania laboratoryjne i zbadać stan zdrowia. Przed nami też reforma opieki długoterminowej. W nią zaangażowana jest zarówno pani minister Okła-Drewnowicz, jak i Ministerstwo Zdrowia oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Tak że przed nami duże wyzwanie. Myślę, że państwo będą zaangażowani w pracę i różne konsultacje dotyczące projektów. Przed nami na pewno ważne wyzwania.

Chciałam też jeszcze tylko króciutko powiedzieć o bezpłatnych lekach dla seniorów. Program się rozszerza. Obecnie mamy na liście ponad 3,7 tys. leków. Na leki te po zmianie wydatkowano w ramach programu: Leki 65+ już ponad 7 mld zł. Bardzo dziękuję. Życzę owocnych obrad dzisiaj. Do widzenia. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Dziękuję, pani dyrektor.

Mam nadzieję, że nad sprawami związanymi z chorobami neurodegeneracyjnymi, tak jak mamy ustalone, będzie się dalej procedować. Dziękuję bardzo.

Dziękujemy panu posłowi, który się spieszy do dalszych obowiązków. Bardzo dziękuję, panie pośle. *(Oklaski)*

Proszę o zabranie głosu przewodniczącą Rady do spraw Polityki Senioralnej panią Martę Podhorecką. Bardzo proszę, pani profesor.

Przewodnicząca Rady do spraw Polityki Senioralnej Marta Podhorecka:

Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Goście! Szanowni Seniorzy! To ogromny zaszczyt móc stanąć przed państwem jako ktoś, kto patrzy na nowoczesną politykę senioralną, zarówno z troską, jak i z perspektywy przyszłości. To wyjątkowy moment, by móc mówić o nowoczesnej polityce senioralnej wśród tych, którzy kształtują ją na co dzień.

Patrzę na przyszłość z perspektywy kogoś, kto widzi wyzwania, ale także ogromny potencjał, jaki państwo wnoszą. To, co państwo robią, to nie tylko działania, to tworzenie społeczeństwa, które uczy się być przygotowane na długowieczność. Każdy krok, który państwo podejmują, każde działanie na rzecz innych, każda godzina poświęcona edukacji, pomocy czy wolontariatowi to inwestycja w pokolenia przyszłości. Współczesna polityka senioralna to temat, który kształtuje się właśnie w tej chwili, na naszych oczach, jest efektem różnych inicjatyw, różnych działań.

Nowoczesna polityka senioralna to przestrzeń, która integruje wszystkie pokolenia. Jako rada w lipcu tego roku wystosowaliśmy stanowisko, które zostało przekazane pani minister, a następnie pani minister do spraw edukacji narodowej. Było to stanowisko

Przewodnicząca Rady do spraw Polityki Senioralnej Marta Podhorecka

w sprawie podstawy programowej przedmiotów edukacja zdrowotna i edukacja obywatelska. Przedstawiliśmy swoje postulaty, które dotyczyły integracji tematów związanych z polityką senioralną w ramach podstaw właśnie owych przedmiotów. Wprowadzenie takich zagadnień już na poziomie edukacji wczesnoszkolnej i szkolnej będzie prowadziło do stworzenia społeczeństwa, które szanuje i wspiera wszystkich swoich członków niezależnie od wieku i kondycji zdrowotnej. Obecnie również cała rada jest zaangażowana w konsultacje nad bonem senioralnym. Bon senioralny wpisuje się w nowoczesną politykę senioralną, wspierając całe rodziny w opiece nad osobami starszymi. To niezwykle potrzebne rozwiązanie, które wychodzi naprzeciw współczesnym wizjom i realnym potrzebom rodzin; to innowacyjne rozwiązanie na skalę europejską. Jednak nowoczesna polityka senioralna to też coś więcej niż troska; to też wizja, gdzie senior jest inspiracją, liderem zmian czy prawdziwym wzorem.

Państwo udowodniacie również, że wiek to kolejny etap do pokonywania, a nie do zatrzymywania. W tym kontekście istotne jest również zagadnienie wykluczenia cyfrowego, które może ograniczać seniorów w korzystaniu z nowoczesnych technologii. To jest nasze kolejne wyzwanie, które chcemy podjąć jako Rada do spraw Polityki Senioralnej. Dodatkowo również rozmawiamy o potrzebach seniorów w kontekście opieki długoterminowej i przygotowujemy – jesteśmy na początku tej drogi – rekomendacje właśnie w ramach opieki długoterminowej.

Szanowni Państwo! Drodzy Seniorzy! To właśnie również wy pokazujecie, że nie ma wieku odpowiedniego na aktywność zawodową. Wiemy też, że bardzo potrzebujecie wsparcia w tej kwestii, jesteśmy bardzo otwarci również w tej sprawie i chcemy stworzyć przyjazne środowisko, w którym będziecie mogli dzielić się swoim doświadczeniem i umiejętnościami, aktywnie uczestnicząc dalej w pracy zawodowej i wnosząc wartość dla całego społeczeństwa.

Kończąc, dziękuję państwu za uwagę, niezłomność, inspirację i tę determinację, która zmienia już dzisiejsze pokolenia, a przyszłym pokoleniom nadaje nową perspektywę. Dziękuję za państwa wkład, za niesamowitą energię, którą nam dajecie, i pokazanie, że wiek to największy dar, jaki możemy przekazać przyszłości. Dziękuję państwu bardzo. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję pani przewodniczącej.

Proszę o zabranie głosu przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów panią Elżbietę Ostrowską.

Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Elżbieta Ostrowska:

Szanowny Panie Przewodniczący! Pani Ministro! Pani Poseł! Panie Posłanki! Drodzy Szanowni Delegaci! Jestem zaszczycona i bardzo usatysfakcjonowana tym, że mogę być tutaj dzisiaj z państwem, również z moimi kolegami i koleżankami z Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Obywatelski Parlament Seniorów to jest najlepsza prezentacja 10-milionowej społeczności osób starszych. To platforma współpracy różnych organizacji i środowisk seniorskich. To nasz głos w debacie publicznej, w tworzeniu polityki senioralnej. Mamy świadomość wyzwań, jakie starzenie się społeczeństwa powoduje dla polityki społecznej, dla polityki gospodarczej. Mamy też świadomość działań podejmowanych przez władze zarówno ustawodawczą, jak i wykonawczą, które mają odpowiadać na te wyzwania. Słyszeliśmy tutaj dzisiaj o bonie senioralnym, o innych rozwiązaniach, które wychodzą naprzeciw potrzebom osób starszych. Doceniamy to, proszę państwa, ale pozwolę sobie tutaj w tym miejscu powiedzieć przekornie: my chcemy więcej.

Chcemy, proszę państwa, aby nasz wiek, nieważne, czy mamy 60 czy 100 lat, nie stygmatyzował, a przeciwnie – był powodem do dumy. Chcemy, aby nasza wiedza, doświadczenie życiowe, mądrość nie były lekceważone i marginalizowane, ale służyły młodym pokoleniom jako pomost między przeszłością a przyszłością, bo przyszłość budowana bez oparcia, bez zahaczenia w przeszłości jest niepełna, ułomna.

Chcemy, aby nasza grupa społeczna, grupa osób starszych, była nie tylko coraz bardziej liczna, ale również coraz bardziej licząca się w polityce, w gospodarce, w życiu społecznym. Chcemy, proszę państwa, aby pamiętano, że „emeritus” to znaczy „zasłużony”, że przez lata budowaliśmy Polskę, odbudowaliśmy, budowaliśmy, wkładaliśmy w to nasze siły i emocje i że nadal w miarę naszych sił i możliwości chcemy w tworzeniu przyszłości Polski uczestniczyć.

Chcemy, proszę państwa, świata bez barier, które nas eliminują z różnych obszarów życia: barier architektonicznych, komunikacyjnych, czasem również mentalnych. Chcemy świata otwartego, przyjaznego, dostępnego dla wszystkich bez względu na wiek. Chcemy tego dla nas, ale również dla następnych pokoleń.

Wreszcie, proszę państwa, chcemy jak najdłużej zachować aktywność, sprawność, ale chcemy również, kiedy tracimy tę aktywność i sprawność, szczególnie właśnie w chorobie, w niesprawności, zachować zawsze to, co jest najważniejsze, co jest istotą człowieczeństwa – szacunek i poczucie godności. Wierzę, że działając razem, osiągniemy to nie tylko dla nas, ale również dla naszych następców, dla naszych dzieci i wnuków, dla tych, których sami wychowaliśmy i którym tę piękną tradycję i poczucie odpowiedzialności za kraj chcemy przekazać. Bardzo serdecznie państwu dziękuję. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca.

Proszę pierwszą wiceprzewodniczącą Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów panią Krystynę Ozgę o zajęcie miejsca – miejsce jest już zajęte – i o dalsze prowadzenie obrad.

Pierwsza Wiceprzewodnicząca Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Krystyna Ozga:

Proszę przewodniczącego Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów pana Zbigniewa Tomczaka o przedstawienie sprawozdania z działalności Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w drugim roku IV kadencji oraz o przedstawienie rekomendacji skierowanych do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli oraz w sprawie własnych działań programowych.

Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Dziękuję bardzo. Proszę państwa, bardzo dziękuję za udzielenie głosu.

Szanowni Delegaci! Szanowni Goście! Od ostatniego spotkania w pełnym składzie w sali obrad Sejmu minęły prawie 2 lata, bo to było 7 listopada 2022 r. Był to czas bardzo intensywnej pracy. Po wyborach w 2022 r. nastąpiła zmiana na stanowisku przewodniczącego prezydium. Dotychczasowa przewodnicząca pani Krystyna Lewkowicz na zebraniu konstytucyjnym poinformowała, że nie będzie ubiegać się o stanowisko przewodniczącej. Był to trudny czas, ponieważ nie przewidywaliśmy takiej sytuacji. Ukonstytuowało się prezydium, początkowo z panią Krystyną Lewkowicz jako członkiem, a później, po rezygnacji pani Krystyny Lewkowicz, po uzupełnieniu składu o kolejną osobę z największą liczbą zdobytych głosów – w obecnym składzie. Chciałbym z tego miejsca serdecznie podziękować pani Krystynie Lewkowicz za ogromną pracę, jaką włożyła w utworzenie naszego ruchu, i wieloletnią, trudną i absorbującą czasowo działalność. Bardzo, bardzo dziękuję. *(Oklaski)*

Proszę państwa, komplet materiałów na X sesję składa się z projektu nowego regulaminu, biuletynu, rekomendacji oraz projektów dwóch uchwał, nad którymi będziemy procedować i które będziemy podejmować. Materiały te, w tym projekt regulaminu, były udostępnione również wcześniej, od początku roku, na naszej stronie: parlamentseniorow.pl.

W tej kadencji powołaliśmy cztery nowe delegatury, tj. wielkopolską, podlaską, lubelską i łódzką. Nie mamy jeszcze delegatury w województwie podkarpackim, ale jest z nami gość z tamtego terenu, który deklaruje zaangażowanie się w pracę na rzecz utworzenia takiej delegatury. Dziękujemy za taką deklarację. Nie ma również delegatury w województwie opolskim, ale tu działamy w trochę innej formule. Osoby z województwa opolskiego są naszymi delegatami i jest bieżąca współpraca z sąsiadami z delegatury śląskiej. Podkreślam wagę bieżącej, codziennej pracy delegatur regionalnych, które odgrywają ważną i pozytywną rolę w realizacji misji OPS, aktywizują delegatów oraz mają stały kontakt z władzami samorządowymi i parlamentarzystami.

Na początku 2023 r. podpisaliśmy jako stowarzyszenie, teraz Stowarzyszenie Obywatelski Parlament Seniorów, umowę z m.st. Warszawą na podnajem bardzo skromnej, wręcz symbolicznej powierzchni biurowej. To znaczy, że posiadamy adres, miejsce do pracy i na organizację zebrań. Posiadanie adresu jest bardzo ważne z uwagi na wymogi formalnoprawne przy rejestracji stowarzyszenia. Wcześniej stowarzyszenie miało swój adres, jak wielu z państwa zapewne wie, w prywatnym mieszkaniu byłej przewodniczącej. Kilka dni temu dostaliśmy pozytywną decyzję sądu o przyznaniu Stowarzyszeniu Obywatelski Parlament Seniorów statusu organizacji pożytku publicznego. Otwiera to drogę do przekazywania na nasze konto odpisu 1,5% z rocznego podatku już za bieżący 2024 r. *(Oklaski)*

W oparciu o zaplecze prawne i finansowe Stowarzyszenia Obywatelski Parlament Seniorów w ramach uzyskanego grantu zorganizowaliśmy w 2023 r. 20 konferencji regionalnych i spotkań studyjnych, a w obecnym roku zorganizowaliśmy już dziewięć warsztatów na temat bezpieczeństwa i partycypacji społecznych. Kolejny warsztat odbędzie się w listopadzie w delegaturze pomorskiej. Planujemy również odbyć w grudniu konferencję, w składzie prezydium i przewodniczący delegatur, podsumowującą działania ruchu społecznego Obywatelski Parlament Seniorów i Stowarzyszenia Obywatelski Parlament Seniorów za rok 2024. W większości tych konferencji i warsztatów uczestniczyłem osobiście.

Jestem pod wrażeniem zainteresowania uczestników tematyką spotkań. W wielu tych spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele władz urzędu wojewody i marszałka. Była to okazja do zapoznania się ze stanowiskiem przedstawicieli władz regionalnych w sprawie polityki senioralnej. Trzyletni grant obejmuje również przyszły rok, więc czeka nas organizacja kolejnych konferencji i warsztatów w regionach.

Niezależnie od tego projektu delegatury organizują swoimi siłami tematyczne konferencje, korzystając ze wsparcia lokalnych władz. Chciałbym podkreślić, że prawie wszystkie delegatury mają bardzo dobre relacje z urzędami marszałków i wojewodów.

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak

Pozwala to na integrację lokalnego środowiska senioralnego. Przykładów takich konferencji jest wiele, ale ze względu na ograniczenia czasowe powiem o konferencji, w której uczestniczyłem, zorganizowanej przez delegaturę warmińsko-mazurską, na której spotkali się przedstawiciele wszystkich środowisk senioralnych, wypracowali rekomendacje do lokalnych władz, a także rekomendacje w ramach przygotowań do zaplanowanej wizyty pani minister do spraw senioralnych. Dużą nadzieję wiążemy z działalnością pełnomocników wojewodów do spraw senioralnych. Wiele delegatur już nawiązało z nimi współpracę. Mamy również swoich przedstawicieli w radach do spraw senioralnych ulokowanych przy urządach wojewodów i marszałków. Nasi przedstawiciele pracują w Radzie do spraw Polityki Senioralnej przy urzędzie ministra do spraw polityki senioralnej. Jesteśmy w stałej współpracy z komisjami sejmowymi, z odpowiednimi ministerstwami, rzecznikami praw obywatelskich i praw pacjentów. Od ponad roku poszerzyła się możliwość dialogu i współpracy o dwa nowe urzędy, tj. ministra do spraw polityki senioralnej i ministra do spraw społeczeństwa obywatelskiego. Będąc częstym uczestnikiem posiedzeń Komisji Polityki Senioralnej, mam możliwość wyrażania swoich opinii w stosunku do materiałów przygotowywanych przez ministerstwa i omawianych na posiedzeniach tej komisji.

W tej kadencji Sejmu...

(Głos z sali: Można głosić?)

Postaram się.

W tej kadencji Sejmu komisja ta rozbudowała się organizacyjnie, tworząc trzy podkomisje, do spraw: zdrowia, bezpieczeństwa i terenów wiejskich. Wszystkie dotyczą oczywiście osób starszych. Świadczy to o randze problematyki senioralnej omawianej na posiedzeniach komisji sejmowych.

Współpracujemy oczywiście z innymi organizacjami senioralnymi, takimi jak Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, uniwersytety trzeciego wieku, z radami seniorów i wieloma organizacjami, których misją jest pomoc i wsparcie dla seniorów. Przykładem takiej współpracy jest m.in. współpraca w radzie polityki senioralnej, wymiana doświadczeń z Ogólnopolską Federacją Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku, z panią prezes Wiesławą Borczyk, która nie mogła dzisiaj do nas przyjechać, natomiast napisała list, który pozwolę sobie teraz odczytać.

Szanowny pan Zbigniew Tomczak, przewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. List do uczestników obrad Obywatelskiego Parlamentu Seniorów pod honorowym patronatem marszałka Sejmu RP Szymona Hołowni w sali obrad plenarnych Sejmu RP, Warszawa 28 października 2024 r.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo Członkowie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów! Szanowni Goście! W imieniu Zarządu Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku serdecznie dziękuję za zaproszenie na dzisiejsze obrady Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Ponieważ nie będę mogła być w tym dniu w Warszawie, pragnę serdecznie pozdrowić wszystkich członków parlamentu seniorów oraz gości biorących udział w tym ważnym dla całego środowiska seniorów w Polsce wydarzeniu.

Pragnę również przekazać zaproszenie do współpracy z Ogólnopolską Federacją Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku, a w szczególności z Polskim Forum Seniorów – porozumieniem, którego sygnatariuszem może być organizacja pozarządowa pracująca z seniorami i dla seniorów niezależnie od formy organizacyjno-prawnej. Polskie Forum Seniorów działa jako platforma internetowa, jest płaszczyzną współpracy i wymiany informacji, w szczególności w zakresie formułowania i wyrażania opinii, rekomendacji oraz formułowania wniosków w sprawach ważnych dla środowiska osób starszych na szczeblu zarówno krajowym, jak i regionalnym.

Życzę państwu pomyślnych, merytorycznych, owocnych obrad. Z wyrazami szacunku i serdecznymi pozdrowieniami, Wiesława Borczyk, prezes zarządu. Koniec listu.

Przygotowana została przez Obywatelski Parlament Seniorów nowelizacja ustawy o osobach starszych. Czeka ona na rozpoczęcie procesu legislacyjnego, ale do tego potrzebne jest pozyskanie partnera posiadającego zdolność prawną – czynimy takie zabiegi – do zgłaszania zmian legislacyjnych. Nowelizacja tej ustawy jest jedną z głównych naszych rekomendacji.

Szanowni Delegaci! Z uwagi na zdezaktualizowanie się zapisów w obecnie obowiązującym regulaminie już od początku IV kadencji podjęliśmy prace nad opracowaniem nowego regulaminu. Przypomnę, że pierwsze prace podjęto już w 2020 r., a wróciliśmy do nowelizacji tego regulaminu na początku 2023 r. Prace te były prowadzone prawie przez cały rok, kolejne wersje były uzgadniane i omawiane z delegaturami, a poprzez przewodniczących delegatur delegaci mieli prawo zgłosić swoje uwagi podczas wielomiesięcznych konsultacji. Zasadnicze zmiany dotyczą wzmocnienia umocowania delegatur i zwiększenia ich aktywności. Zrezygnowano z Zespołu ds. akredytacji, którego istnienie nie sprawdziło się w praktyce jako centralnie umocowanego zespołu. Proces akredytacji przekazano do kompetencji prezydium poszczególnych delegatur, które będą przysyłać do Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów swoje propozycje, a Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów będzie jedynie sprawdzało parytety i kompletność danych. To jest podstawowa różnica w tym zakresie.

Zmieniono zasady wspomagania finansowania ruchu społecznego Obywatelski Parlament Seniorów

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak

poprzez oparcie finansowania na zarejestrowanym w listopadzie 2021 r. Stowarzyszeniu OPS, naszym Stowarzyszeniu OPS, mającym zdolność do czynności prawnych i finansowych. Zmiana ta pozwoliła na realizację 3-letniego projektu, o którym wcześniej mówiłem. Należy tu zaznaczyć, o czym mówiła ówczesna przewodnicząca pani Krystyna Lewkowicz na sesji w dniu 7 listopada 2022 r., że w 2016 r. utworzono rozwiązanie tymczasowe: powołano Fundację Obywatelski Parlament Seniorów, która dzisiaj zresztą jest już rozwiązana, a której zadaniem było spełnianie roli tymczasowego rozwiązania formalno-prawnego i finansowego dla nieposiadającego osobowości prawnej ruchu społecznego Obywatelski Parlament Seniorów w celu wspierania celów statutowych Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Już wtedy zaznaczano, że docelowym rozwiązaniem jest utworzenie przez OPS własnego podmiotu prawnego i takie rozwiązanie dzisiaj mamy. Ta ważna decyzja jest zawarta w propozycji nowego regulaminu.

Zrezygnowano także z funkcji osoby zaufania publicznego z uwagi na niesprawdzenie się tej formy wsparcia delegatur w kontaktach z regionalnymi władzami. Tę funkcję sprawują w sposób bezpośredni przewodniczący delegatur, a poza tym osoby zaufania publicznego były jedynie w kilku delegaturach. Z powyższego względu zrezygnowano z organu, jakim był konwent seniorów, który nie zebrał się ani razu w historii OPS-u, a w którego skład wchodziły m.in. osoby zaufania publicznego, członkowie prezydium i przewodniczący delegatur. W to miejsce utworzono radę Obywatelskiego Parlamentu Seniorów działającą kolegialnie, w której skład wchodzi członkowie Prezydium OPS i przewodniczący wszystkich delegatur. Przedstawiany dzisiaj regulamin został jednogłośnie zaakceptowany na spotkaniu, w którym uczestniczyli członkowie prezydium oraz przewodniczący delegatur w dniach 11–12 grudnia 2023 r. Jednocześnie podkreślam, że nie jest on sztywnym dokumentem uchwalonym raz na zawsze i zmiany do niego można będzie wносить w przyszłości zgodnie z przyjętymi procedurami.

Chciałbym w tym miejscu szczególnie podziękować za pomoc przy opracowywaniu regulaminu panu Zbigniewowi Chwalińskiemu i pani Elżbiecie Wiśniewskiej. Niestety pana Zbigniewa Chwalińskiego ze względów osobistych nie ma dzisiaj z nami, pan Zbigniew Chwaliński nie mógł przyjechać, ale przesłał swoje wystąpienie dotyczące rekomendacji przyjęcia regulaminu. Zostanie ono odczytane przez kolegę wiceprzewodniczącego Zdzisława Czarneckiego.

Szanowni Delegaci! Mam przyjemność ogłosić, że zostały przyznane honorowe dyplomy za wieloletnie i twórcze uczestnictwo w procesie kształtowania polityki senioralnej oraz rozwijanie konstruktywnego

dialogu z podmiotami życia publicznego polskich seniorów. Wymienię teraz osoby, którym przyznano honorowe dyplomy, a ich wręczenie ze względów organizacyjnych i na prośbę kancelarii odbędzie się bezpośrednio po zakończeniu obrad. Pan Andrzej Kos – delegatura dolnośląska. *(Oklaski)* Pani Bożena Sałacińska – delegatura kujawsko-pomorska. *(Oklaski)* Pani Krystyna Mroczek – delegatura lubelska. *(Oklaski)* Pan Andrzej Lambryczak – delegatura lubuska. *(Oklaski)* Pan Bolesław Herudziński – delegatura łódzka. *(Oklaski)* Pani Barbara Szafranec – delegatura małopolska. *(Oklaski)* Pani Teresa Bojanowicz – delegatura warszawsko-mazowiecka. *(Oklaski)* Pani Krystyna Lewkowicz – również delegatura warszawsko-mazowiecka. *(Oklaski)* Pani Grażyna Czajkowska – delegatura podlaska. *(Oklaski)* Pan Ludwik Knyba – delegatura pomorska. *(Oklaski)* Pani Zuzanna Geilke – delegatura śląska. *(Oklaski)* Pani Janina Łucak – delegatura świętokrzyska. *(Oklaski)* Pan Jerzy Giezek – delegatura warmińska. *(Oklaski)* Pani Ewa Woźniak – delegatura wielkopolska. *(Oklaski)* I pani Irena Frankiewicz – delegatura zachodniopomorska. *(Oklaski)*

Wszystkim państwu serdecznie gratuluję i proszę o wybaczenie, ale spotkamy się poza salą. Mam przygotowane dyplomy. Wszystkim wymienionym osobom serdecznie gratuluję. Chciałbym, abyśmy ten zwyczaj przyjęli na stałe.

Szanowni Państwo! Podsumowując, do głównych naszych celów należy opracowanie i finansowanie celów strategicznych koniecznych do rozwoju instytucjonalnego i kadrowego, powołanie kolejnej delegatury – nie mamy delegatury...

(Głos z sali: Karpackiej.)

...karpackiej – pozyskanie partnerów parlamentarnych do wprowadzenia procedur legislacyjnych, w szczególności do nowelizacji ustawy o osobach starszych, podjęcie szerokiej akcji promocyjnej na rzecz wsparcia naszego Stowarzyszenia Obywatelski Parlament Seniorów – przypominam, że już mamy statut OPP – oraz usytuowania naszego ruchu w otoczeniu Sejmu, o czym dzisiaj słyszeliśmy również od pana marszałka, i nawiązanie stałej współpracy, łącznie z wpisaniem do kalendarza sejmowego naszych sesji.

Jeśli miałbym wymienić kamień milowy naszych 2 lat IV kadencji, to na pewno wymieniałbym prace nad nowym regulaminem, nad którym za chwilę będziemy procedować, wprowadzającym generalne zmiany w zarządzaniu naszym ruchem i nowe możliwości jego finansowania. Drugim takim kamieniem milowym byłby projekt realizowany w ramach funduszy Narodowego Instytutu Wolności – Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich.

Szanowni Państwo! Przed nami ostatni rok IV kadencji. Już od początku 2025 r. będziemy prowadzić proces akredytacji nowych delegatów, mam nadzieję, że już pod rządami nowego regulaminu i przy szerszym zaangażowaniu w procesie akredytacji delegatur. Bardzo dziękuję za te 2 lata wspólnej pracy, które dla mnie były bardzo pracowite i wyczerpujące.

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak

Mam nadzieję, że decydenci życia publicznego, wykorzystując nasze rekomendacje, będą dokonywali właściwych ocen potrzeb polskich seniorów w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego, czyli tych wartości, które są dla nas najważniejsze, a także potrzeb seniorów mniej aktywnych, aby utrzymać samodzielność tych osób jak najdłużej, ponieważ jest to z korzyścią również dla państwa.

Powinniśmy pamiętać, że my jesteśmy grupą aktywnych seniorów, ale seniorów mamy ogółem 9,8 mln osób. Dlatego powinniśmy pamiętać o osobach samotnych, wykluczonych, o osobach z niepełnosprawnościami, a według ostatnich danych ok. 1 mln osób starszych żyje w skrajnym ubóstwie. To powinno być przedmiotem troski zarówno państwowej polityki senioralnej, jak również nas, przedstawicieli, liderów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Zyczę państwu dużo satysfakcji i sukcesów z codziennej, niełatwej działalności w ruchu senioralnym. Dziękuję za uwagę. *(Oklaski)*

Pierwsza Wiceprzewodnicząca Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Krystyna Ozga:

Dziękuję uprzejmie panu przewodniczącemu za przedstawienie sprawozdania z 2-letniej działalności Obywatelskiego Parlamentu Seniorów i za przedstawienie rekomendacji.

Teraz bardzo proszę o zabranie głosu kolegę Zdzisława Czarneckiego, wiceprzewodniczącego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, który w imieniu przewodniczącego Komisji Prawnej pana Zbigniewa Chwalińskiego przedstawi projekt nowego Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Bardzo proszę.

Wiceprzewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zdzisław Czarnecki:

Panie Przewodniczący! Pani Przewodnicząca! Koleżanki i Koledzy! W zasadzie to pan przewodniczący w swoim wystąpieniu generalnie wyjaśnił, dlaczego powinniśmy dokonać zmiany albo – nazwijmy to – korekty regulaminu. Życie idzie swoją drogą, nasze działania idą swoją drogą i musimy te poprawki wprowadzać.

Jestem przekonany, że nie jest to ostatnia poprawka, zmiana naszego regulaminu.

Ja tylko odczytam to, co przygotował pan Zbigniew Chwaliński.

Mam zaszczyt zarekomendować koleżankom i kolegom delegatom przygotowany i uzgodniony ze wszystkimi delegaturami nowy Regulamin Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Przez 9 lat nasz ruch społeczny – Obywatelski Parlament Seniorów opierał się na corocznie uzupełnianym i modyfikowanym regulaminie. Pozwolę sobie przypomnieć, że dla każdego ruchu społecznego w Polsce tylko uchwalony regulamin określa misję i cele, organizację i zasady działania, a także wszystkie elementy, które stanowią prawa i obowiązki dla wszystkich osób zaangażowanych w tego rodzaju działalność społeczną. Chciałbym wyrazić uznanie dla pana przewodniczącego i dla wszystkich osób, które brały udział w przygotowaniu tego regulaminu.

Przez te lata nasz ruch społeczny dobrze się zorganizował. Powstały silne delegatury w poszczególnych województwach. Skupiliśmy w swoich szeregach setki wspaniałych działaczy senioralnych, reprezentujących różne organizacje emerytów i rencistów, uniwersytety trzeciego wieku, rady seniorów: gminne, miejskie i wojewódzkie. Zabieramy głos we wszystkich sprawach ważnych dla środowiska osób starszych. W komisjach i podkomisjach parlamentarnych współpracujemy z organami rządowymi zajmującymi się polityką społeczną, polityką senioralną, ochroną zdrowia i bezpieczeństwem. Jesteśmy na dobrej drodze, aby głos zabierany w imieniu środowiska seniorów był głosem uwzględniającym interesy wszystkich osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem tych najuboższych, najbardziej potrzebujących pomocy, ale również tych, którzy chcą być jak najdłużej aktywni zawodowo, dbać o swój rozwój intelektualny, uczestniczyć w wydarzeniach kultury, dbać o kondycję fizyczną i psychiczną.

Przedstawiony dzisiaj do przyjęcia regulamin porządkuje wszystkie aspekty organizacji i działania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Regulamin wprowadza silne zasady demokratyczne. Wszystkie ważne decyzje i przedsięwzięcia będą podejmowane przez radę OPS, w której obok Prezydium OPS uczestniczą wszyscy przewodniczący delegatur regionalnych. Regulamin bardzo precyzyjnie określa prawa i obowiązki przewodniczącego OPS, członków prezydium, przewodniczących delegatur regionalnych i powołanych komisji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, obecnie: Komisji do spraw zdrowia, Komisji do spraw bezpieczeństwa i Komisji Prawnej. Musimy pamiętać, że wybierając Prezydium OPS lub kierownictwo poszczególnych delegatur, obdarzamy te osoby zaufaniem i deklarujemy, że będziemy wzajemnie się szanować, pomagać w realizacji przyjętych zadań.

Szanowne Koleżanki i Koledzy Delegaci! Tak jak dotychczas, na każdej sesji plenarnej jest i będzie możliwość przyjęcia uchwały, poprawek lub nowych regulacji określających społeczną działalność naszego ruchu społecznego. W najbliższych latach szczególnie ważne będzie umocnienie koordynacji działań wszystkich organizacji senioralnych i rad seniorów na terenie każdego województwa. To bardzo ważne, aby dotrzeć do osób starszych w każdej gminie, w każdym miasteczku, nawiązać współpracę i wsłuchiwać się w problemy nurtujące wszystkich seniorów. To będzie decydowało o tym, czy Obywatelski Parlament Seniorów

Wiceprzewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zdzisław Czarnecki

będzie postrzegany jako wiarygodny parter dla władz rządowych i władz ustawodawczych, reprezentatywny dla całego środowiska osób starszych w Polsce. Chcemy i powinniśmy to robić we współpracy i z szacunkiem dla wszystkich licznych organizacji skupiających w swoich szeregach seniorów.

Na koniec zwracam się do wszystkich delegatur regionalnych, aby przekazywały do Komisji Prawnej Obywatelskiego Parlamentu Seniorów wszystkie swoje merytoryczne postulaty, uwagi i problemy, które waszym zdaniem winny być podnoszone przez przewodniczącego OPS oraz prezydium tego organu. Oczekujemy od delegatur nie prawniczych opracowań, ale merytorycznego przedstawienia problemów i oczekiwanych kierunków ich rozwiązania. Komisja Prawna będzie opracowywała stosowne projekty stanowisk i przedkładała je przewodniczącemu OPS.

Wspomnę, że ciągle przed nami istotne dyskusje o systemie emerytalnym, o sposobach realizowania corocznie wypłacanych świadczeń dodatkowych dla emerytów i rencistów, o wysokości waloryzacji tych świadczeń, ale też o potrzebujących, seniorach niepełnosprawnych, o usprawnieniu ochrony zdrowia i rozwoju opieki geriatrycznej, o skuteczniejszej ochronie seniorów przed przemocą fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, ochronie seniorów, tak aby nie stawali się ofiarami przestępstw, oszustw popełnianych poprzez Internet, telefon ani ofiarami innych tego typu przestępstw. Apeluję o aktywne wypracowanie wspólnych postulatów i propozycji rozwiązań oczekiwanych w naszym środowisku.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Delegaci! Wnoszę o przyjęcie projektu Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów na dzisiejszej sesji. Zbigniew Chwaliński, przewodniczący Komisji Prawnej Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Dziękuję, panie przewodniczący. *(Oklaski)*

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję.

Chciałem poprosić tych z państwa, którzy są w kuluarach, o wejście na salę, bo będziemy niedługo głosować. Poczekamy minutę. Idą osoby. Zapraszamy na salę wszystkich, którzy są w w kuluarach.

Przedstawiam państwu teraz projekt uchwały w sprawie przyjęcia Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Uchwała nr 1/2024 z dnia 28 października 2024 r., podjęta na X sesji plenarnej delegatów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, w sprawie przyjęcia Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. X sesja plenarna delegatów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów IV kadencji 2022–2025 przyjmuje do stosowa-

nia dokument pt. „Regulamin Obywatelskiego Parlamentu Seniorów z 28 października 2024 r.”, stanowiący załącznik nr 1. Regulamin ten, tak jak wcześniej mówiłem, był udostępniony od początku roku na naszej stronie, a jest oczywiście w naszych materiałach. Dotychczas obowiązujący regulamin z dnia 1 października 2019 r. traci moc, jeśli przyjmiemy ten regulamin.

Proszę państwa, zanim przystąpimy do głosowania, zapoznam państwa ze sposobem obsługi elektronicznego urządzenia do liczenia głosów.

Głosować będziemy, wykorzystując sekwencję: kto jest za, kto przeciw, kto wstrzymał się od głosu.

Zadam trzy pytania: Kto jest za przyjęciem? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

W tym czasie należy nacisnąć przycisk na ekranie urządzenia do głosowania odpowiadający waszemu stanowisku: delegaci, którzy chcą zagłosować za, naciskają przycisk zielony; delegaci, którzy chcą zagłosować przeciw, naciskają przycisk czerwony; delegaci, którzy chcą wstrzymać się od głosu, naciskają przycisk żółty.

Oddanie głosu jest potwierdzone podświetleniem odpowiedniego koloru na znajdującym się przed państwem urządzeniu do głosowania. Do końca głosowania można zmienić stanowisko.

Wyniki głosowania ukażą się po chwili na tablicach świetlnych.

Obecnie przeprowadzimy próbne głosowanie.

Przechodzimy do próbnego głosowania.

Kto z delegatów jest za – proszę nacisnąć przycisk zielony.

Kto jest przeciw – proszę nacisnąć przycisk czerwony.

Kto się wstrzymał – proszę nacisnąć przycisk żółty.

Głosowało 240 delegatów. Za – 218, przeciw – 8, wstrzymało się 14.

Tak jak zaznaczyłem, to było próbne głosowanie.

Przystępujemy obecnie do głosowania nad projektem uchwały w sprawie nowego Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Kto z delegatów jest za podjęciem w całości projektu uchwały w sprawie przyjęcia Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Głosowało 249 delegatów. Za – 231, przeciw – 8 delegatów, wstrzymało się 10 delegatów.

Stwierdzam, że Obywatelski Parlament Seniorów podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. *(Oklaski)*

Przedstawię państwu teraz projekt uchwały w sprawie przyjęcia Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów skierowanych do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli oraz dla własnych działań programowych.

Uchwała nr 2/2024 z dnia 28 października 2024 r. podjęta na X sesji plenarnej delegatów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w sprawie przyjęcia Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów skier-

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak

rowanych do urzędów centralnych i władz. Sesja plenarna delegatów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów IV kadencji 2022–2025 przyjmuje do realizacji dokument pt. „Rekomendacje Obywatelskiego Parlamentu Seniorów skierowane do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli oraz dla własnych działań programowych”, stanowiący załącznik nr 2.

Zanim przejdziemy do głosowania, pokrótce omówię te rekomendacje. One są u państwa w materiałach, były wcześniej dostępne na naszej stronie. Bardzo krótko je scharakteryzuję.

Rekomendacje zostały opracowane na podstawie zgromadzonego materiału w dniu 15 lipca 2024 r. na IX sesji w Senacie, a także na podstawie wcześniejszych zgłoszeń. Rekomendacje te są w materiałach, więc omówię tylko najważniejsze punkty.

Pierwsza część odnosi się do rekomendacji skierowanych do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli. Odnoszą się do: Ministerstwa Zdrowia w sprawie polepszenia standardów opieki zdrowotnej, władz samorządowych w sprawie poprawy informacji o DPS-ach, władz wszystkich szczebli w sprawie wspierania instytucjonalnego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, utworzenia telefonu zaufania dla seniorów – ta sprawa była poruszana na jednym z posiedzeń Komisji Polityki Senioralnej przeze mnie – poprawy komunikacji w mniejszych ośrodkach, likwidacji barier architektonicznych, prowadzenia kampanii informacyjnych. W sprawie nowelizacji ustawy o osobach starszych mówiłem wcześniej.

Druga część to są rekomendacje w zakresie działań własnych. Dotyczą one rekomendacji w zakresie ochrony zdrowia. Promujemy działania w zakresie profilaktyki, aktywności i stosowania kalendarza szczepień zalecanych dla osób starszych, wspieranie działań w zakresie aktywizacji zawodowej, na rzecz integracji środowiska senioralnego, wszystkich organizacji, wspieranie seniorów będących w trudnej sytuacji zdrowotnej i rodzinnej oraz wzmocnienie siły i prestiżu ruchu społecznego Obywatelski Parlament Seniorów jako ważnego reprezentanta osób starszych wobec władz ustawodawczych, rządowych i samorządowych.

Proszę o podjęcie uchwały w sprawie Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów opisanych w dokumencie, który państwo macie w swoich materiałach.

Projekt uchwały przedstawiłem.

Proszę państwa, przystępujemy do głosowania nad projektem uchwały w sprawie rekomendacji.

Kto z delegatów jest za podjęciem w całości projektu uchwały w sprawie przyjęcia Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów skierowanych do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli oraz dla własnych działań programowych, zechce podnieść rękę i nacisnąć przycisk.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Głosowało 259 delegatów. Za – 252, przeciw – 4 delegatów, wstrzymało się 3 delegatów.

Stwierdzam, że Obywatelski Parlament Seniorów podjął uchwałę w sprawie przyjęcia Rekomendacji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów skierowanych do urzędów centralnych i władz samorządowych wszystkich szczebli oraz dla własnych działań programowych. *(Oklaski)*

Szanowni Delegaci! Obecnie przechodzimy do wystąpień delegatów i gości. Mamy kilku gości.

Jako pierwszy głos zabierze pan prof. Piotr Błędowski.

Bardzo proszę, panie profesorze.

Pan Piotr Błędowski:

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie! Bardzo dziękuję za zaproszenie do udziału w dzisiejszej sesji. Traktuję to jednocześnie jako okazję do tego, żeby w imieniu środowiska naukowego, począwszy od przedstawicieli dziedziny nauk medycznych, a skończywszy na przedstawicielach nauk technicznych, jeszcze społecznych, humanistycznych, pedagogicznych, zadeklarować państwu naszą gotowość do współpracy, wspierania państwa jako parlamentu i poszczególnych organizacji, które byłyby tym zainteresowane i gotowe do skorzystania z naszych rad i naszych stanowisk.

Proszę państwa, to, o czym dzisiaj chciałbym krótko powiedzieć, to jest kwestia partycypacji. Hasło: partycypacja wydaje nam się pewnie stosunkowo nowe i rzeczywiście w ostatnich 30 latach zyskało na znaczeniu, ale to wcale nie jest nic bardzo nowego, dlatego że jeżeli sięgnąć do historii filozofii, to okaże się, że już starożytni filozofowie, a przede wszystkim Platon, odwoływali się do tego terminu i to w takim znaczeniu, które dzisiaj wydaje mi się bardzo aktualne. Mianowicie partycypacja to w jego ujęciu była przynależność do jakiejś części większego organizmu, przy czym ani organizm nie mógł funkcjonować bez tej części, ani ta część nie mogła być samodzielnie zdolna do funkcjonowania. A zatem jeżeli popatrzymy na sytuację starszego pokolenia, na nasze miejsce w społeczeństwie, to właściwie to jest dokładnie to, o czym kiedyś, nie mając wtedy na myśli osób starszych, pisał Platon. Całe społeczeństwo nie jest w stanie prawidłowo funkcjonować bez nas, bez naszego kapitału ludzkiego, bez naszej wiedzy, bez kapitału społecznego, który niesiemy za sobą, ale także my nie jesteśmy w stanie funkcjonować prawidłowo bez oparcia w całym społeczeństwie. Przede wszystkim mam na myśli kwestie związane z bezpieczeństwem ekonomicznym i finansowym.

Ale partycypacja to także okazja do tego, żeby współdziałać na rozmaitych frontach, także międzynarodowych, o czym na pewno za chwilę będzie mówił pan Krzysztof Balon. Ja natomiast chciałem zwrócić uwagę na fakt, że w tym roku mija połowa

Pan Piotr Błędowski

okresu, na który został zaplanowany, przyjęty przez Radę Ministrów w 2018 r. dokument zatytułowany „Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność”. Od tego czasu wydarzyło się wiele, począwszy od pandemii COVID-19, poprzez zmiany w polityce w naszym kraju, a skończywszy na wojnie w Ukrainie. Chciałbym zaapelować zarówno do przedstawicieli ministerstwa do spraw polityki senioralnej, jak i do państwa, do parlamentu i do poszczególnych organizacji, jakie państwo reprezentują i uczestniczą dzisiaj jako ich przedstawiciele, o to, żebyśmy w najbliższym czasie dokonali krytycznej weryfikacji tego dokumentu, zwracając uwagę na to, co zostało zrobione, co powinno być zrobione, a co może trzeba zmienić albo z czego należałoby zrezygnować. Mnie osobiście bardzo zależy na tym, żeby ten dokument nie był takim martwym dokumentem pokazującym, że władze interesują się sytuacją osób starszych, ale żebyśmy to my na zasadzie partycypacji politycznej i obywatelskiej mieli prawo do kształtowania jego treści. Wydaje mi się, że to jest szczególnie istotne, zwłaszcza w odniesieniu do jednego z podstawowych zadań tego programu, mianowicie tworzenia warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych – podkreślam: potencjału osób starszych – jako aktywnych uczestników życia społecznego i politycznego, a także na rynku pracy. Jeżeli o tym mówię, to także z tego względu, że słowo „partycypacja” ma pewien aspekt ekonomiczny. To dotyczy nie tylko rynku pracy, ale także kształtowania polityki socjalnej, polityki świadczeń społecznych, zwłaszcza pieniężnych, nad którą to polityką pewnie w najbliższym czasie wypada się zastanowić i przyjmując pewne (*Dzwonek*), powiedziałbym, nowe horyzonty i nowe wartości.

Kończąc, chciałbym życzyć państwu owocnych obrad i pogratulować państwu udziału w tej sesji. Dziękuję bardzo. (*Oklaski*)

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Dziękuję za wystąpienie, panie profesorze.
Proszę o zabranie głosu panią Elżbietę Wiśniewską.

Pani Elżbieta Wiśniewska:

Panie Przewodniczący! Szanowni Goście! Koleżanki i Koledzy Delegaci! Wprawdzie ławy, w których zasiadali parlamentarzyści i przedstawiciele rządu, opustoszały, ale dostrzegam na sali posła, który jest mocno zaangażowany w działania na rzecz seniorów. To pan poseł Piotr Kandyba. (*Oklaski*) Nie wiem, czy znam wszystkie funkcje, które pan poseł pełni, ale z tego, co wiem, jest pan przewodniczącym Parla-

mentarnego Zespołu ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku i rad senioralnych. (*Oklaski*) Przekażę państwu, że będąc członkiem sejmiku mazowieckiego, zainicjowałem to, że sejmik mazowiecki mocno wspiera rady seniorów. To tak na marginesie. Dziękujemy za to panu posłowi.

Proszę państwa, statystyki demograficzne są znane, będzie nas coraz więcej, zatem sposób funkcjonowania osób starszych w coraz większym stopniu będzie wpływał na życie społeczeństwa jako całości. Problem ten dostrzegany jest przez rząd, o czym świadczy powołanie po raz pierwszy w polskim rządzie ministra do spraw polityki senioralnej przy kancelarii premiera. Oznacza to podniesienie rangi zagadnień senioralnych w naszej polityce społecznej. Słowa uznania dla nieobecnej już pani minister, która w szerokim zakresie włącza środowisko osób senioralnych i działających na ich rzecz w konsultacje społeczne. Wyrazem tego może być m.in. zobowiązanie wojewodów do powołania pełnomocników do spraw seniorów oraz ekspertów przy wojewodach. Wyrażamy nadzieję, że przełoży się to na konstruktywną współpracę ze środowiskiem społeczności osób starszych. Nieuniknione trendy demograficzne będą wymuszały zmianę struktury zatrudnienia. Zawarliśmy w rekomendacji OPS potrzebę tworzenia instrumentów umożliwiających wykorzystanie ogromnego potencjału społecznego, jakim jest potencjał intelektualny, ekonomiczny i wytwórczy osób starszych. Wnioskujemy o tworzenie instrumentów pozwalających na utrzymanie na rynku pracy osób z uprawnieniami emerytalnymi i doszkalanie będących na emeryturze odnośnie do poszukiwanych miejsc pracy. Proszę państwa, to bardzo ważny element polityki senioralnej, ponieważ wiąże się z naszą, osób starszych, sytuacją materialną.

Przewycięczenie tych trudności naszym zdaniem stanowi olbrzymie wyzwanie dla polityki senioralnej. Dlatego tworzenie dogodnych warunków w tym obszarze musi uwzględniać nie tylko regulacje i zmianę postawy w stosunku do osób starszych, ale także zmianę postaw osób starszych w stosunku do siebie i własnego miejsca w społeczeństwie. Aktualnie poszukujący pracy seniorzy muszą się zadowalać ofertami niskiej jakości bądź poniżej ich kwalifikacji. Aby osiągnąć te cele – szkoda, że nie ma teraz pana marszałka, że nie ma przedstawicieli rządu, ale mam nadzieję, że dotrze do nich ten apel czy wniosek – konieczne jest prowadzenie kampanii informacyjnej podnoszącej świadomość społeczną, akcji edukacyjnych pozwalających na skuteczne zwalczanie ageizmu i promowanie równościowej, tzn. wolnej od wszelkich uprzedzeń i stereotypów, kultury na rynku pracy.

Dlatego też w całym systemie wsparcia niezbędna jest bieżąca współpraca liderów organizacji senioralnych z przedstawicielami rządu, samorządu w regionie, ale także komisjami sejmowymi i senackimi oraz ministerstwami odpowiedzialnymi za tworzenie i rozwój działań skierowanych do seniorów. Dotychczas to rady seniorów są ważnym narzędziem dialogu spo-

Pani Elżbieta Wiśniewska

łecznego w regionie, są przedstawicielami seniorów w relacjach z samorządem w regionie. Proszę państwa, mają one rzeczywiste i prawne umocowanie do tego, aby pełnić rolę rzeczników osób starszych, jednak wciąż jest ich stosunkowo niewiele i należy mobilizować władze samorządowe (*Dzwonek*), aby rady seniorów były tworzone i wspierały władze samorządowe w realizacji polityki senioralnej. My jako Obywatelski Parlament Seniorów, który jest ruchem społecznym, nie mamy mocy decyzyjnej, ale możemy być siłą wspierającą władze państwowe i samorządowe w realizacji wnoszonych inicjatyw poselskich i interpelacji wnoszonych na wszystkich szczeblach samorządowych. Siła i prestiż ruchu społecznego, jakim jest Obywatelski Parlament Seniorów, wzrosną, jak uzyska on umocowanie prawne jako ogólnopolski reprezentant osób starszych, ale siła tego ruchu społecznego tkwi także w jego jedności, dlatego konieczna jest konstruktywna współpraca wszystkich środowisk.

Kończąc swoje wystąpienie, chciałabym podkreślić, że wszyscy uczymy się aktywności obywatelskiej i partycypacji publicznej oraz zdajemy sobie sprawę z trudności, które musimy pokonać. Dlatego z tego miejsca chciałabym zaapelować do państwa, a przez was – do środowisk, w których działacie, ażebyśmy wszyscy przez kreatywne, odpowiedzialne działania w swoich organizacjach włączyli się do budowania aktywnego uczestnictwa osób starszych w społeczności lokalnej, do budowania świadomości obywatelskiej wśród seniorów, a tym samym do promowania i umacniania społeczeństwa obywatelskiego. Dziękuję bardzo. (*Oklaski*)

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję.

Musimy pilnować czasu – żebyśmy o godz. 15 zakończyli nasze obrady, bo państwo muszą zjeść posiłek i często w daleką drogę się wybrać.

Proszę o zabranie głosu pana Jana Strzełińskiego z delegatury warszawsko-mazowieckiej.

Pan Jan Strzełiński:

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowne Panie Delegatki i Szanowni Panowie Delegaci! Pozwólcie państwo, że przedstawiając tak ważną sprawę, po prostu się przedstawię. Jestem inspektorem Policji w stanie spoczynku. W czasie mojej pracy, oprócz realizacji wielu nie tylko policyjnych zagadnień, kierowałem zespołem policjantów, który z racji wielokierunkowego przygotowania zawodowego współtworzył pierwsze programy z zakresu prewencji kryminalnej. Warszawiacy z pewnością pamiętają warszaw-

ski program „Bezpieczne miasto” czy program dla szkół podstawowych „Poznajmy się bliżej”, a także program „Niebieska karta”, który do dzisiaj jest podstawowym standardem Policji w zakresie działań podejmowanych w przypadku przemocy w rodzinie. Praca z ludźmi i dla ludzi dawała nam niebывałą satysfakcję. Wiele rozmów z mieszkańcami i dziesiątki szkoleń dzieci, młodzieży czy przedstawiciele różnych grup zawodowych wyrobiły w nas poczucie potrzeby działania na rzecz tych, którzy potrzebują jakiegokolwiek pomocy.

Mówię o tym dlatego, że będąc na emeryturze, w dalszym ciągu mam wewnętrzną chęć i potrzebę kontynuowania tej pracy, nie tylko jako delegat Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, ale również jako człowiek wywodzący się z ponadpółmilionowej społeczności tych, którzy stali na straży bezpieczeństwa wewnętrznego oraz zewnętrznego Rzeczypospolitej. Staramy się być aktywną częścią społeczeństwa w służbie, jak i na emeryturze. Nasza społeczność zdecydowanie utożsamia się z celami Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, którymi są integracja oraz reprezentacja środowiska senioralnego, monitorowanie sytuacji osób starszych we wszystkich obszarach funkcjonowania, dialog społeczny, a także uczestnictwo w polityce senioralnej. Staramy się być otwarci – w sposób mądry i wyważony – na wszelkie inicjatywy służące interesom seniorów oraz lokalnych społeczności, których częścią jesteśmy. Często sami nie zdajemy sobie sprawy z tego, jakie mamy możliwości. Pozostawienie bez wykorzystania potencjału, jaki posiadamy indywidualnie oraz grupowo, jest niezrozumiałą rozrzutnością.

Szanowni Delegaci! Aktualnie jestem prezesem Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Komendantów Policji Polskiej. Nasze stowarzyszenie zrzesza zarówno czynnych, jak i emerytowanych funkcjonariuszy kadr kierowniczych Policji. W oparciu o doświadczenia naszej organizacji, jak i realizację zadań, jakie postawił przed sobą OPS, związanych z problematyką ogólnie przyjętego bezpieczeństwa środowiska senioralnego chciałbym państwu przedstawić trzy ważne, realizowane już w części przy udziale prezydium OPS przedsięwzięcia.

Pierwsze z nich to komisja bezpieczeństwa. Do pierwszoplanowych działań komisji należeć będzie troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo osób starszych, realizowana w ramach współpracy z delegaturami OPS oraz współdziałania z instytucjami państwowymi, jednostkami samorządowymi i organizacjami społecznymi. W szczególności będą to działania monitorujące bezpieczeństwo seniorów m.in. poprzez pozyskiwanie i analizę informacji z poszczególnych delegatur OPS oraz instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki bezpieczeństwa wobec osób starszych. Kolejne działania to działania prewencyjne realizowane z udziałem koordynatorów ds. bezpieczeństwa ze wszystkich delegatur OPS, polegające na, po pierwsze, inicjowaniu i tworzeniu warunków zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej na te-

Pan Jan Strzeliński

mat występujących zagrożeń bezpieczeństwa seniorów, a po drugie, organizowaniu i koordynacji szkoleń dla seniorów z zakresu ochrony bezpieczeństwa osobistego, bezpieczeństwa informatycznego itd., a także prowadzeniu zajęć edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie niekorzystnym warunkom funkcjonowania społecznego osób starszych. Ponadto będą to działania interwencyjne podejmowane przez komisję bezpieczeństwa w przypadkach uzyskania informacji o funkcjonowaniu niekorzystnych rozwiązań organizacyjnych bądź o braku właściwego wywiązywania się z realizowanych zadań przez podmioty zobowiązane do ich świadczenia względem osób starszych.

Drugim przedsięwzięciem jest eksperymentalny projekt pilotażowo-badawczy dający szansę na zdiagnozowanie najistotniejszych problemów, z którymi boryka się środowisko seniorów. Mając na uwadze konieczność podjęcia działań zmierzających do zmiany podejścia do życiowych spraw seniorów, podjęte zostały prace dające szansę na zdiagnozowanie oczekiwań w zakresie rozwiązywania najistotniejszych problemów, z którymi się borykają. W pierwszej kolejności pilotażowo badaniami objęci zostaną seniorzy (*Dzwonek*) wywodzący się ze środowiska policyjnego. Daje to możliwość przeprowadzenia dwutorowych badań w odniesieniu do zarówno seniorów policjantów, jak i seniorów cywili, którymi stali się policjanci po odejściu na emeryturę. Wyniki tego badania mogą być informacyjne i będą punktem wyjścia do podjęcia rozmów np. w sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, w ministerstwie, a w końcowej fazie mogłyby być przedmiotem stosownych zapisów ustawowych, dających podstawę do jednoznacznych rozwiązań, jeśli chodzi o interpretację wykonawczą. Jeżeli w naszej ocenie oraz w ocenie wspomagających nas przedstawicieli środowiska naukowego pilotażowe badanie przyniesie seniorom konkretne efekty, to warto by było rozszerzyć je na inne grupy społeczne.

Trzecim przedsięwzięciem jest platforma zajmująca się szeregiem problemów społeczno-zawodowych, w tym także problemem związanym z ubezpieczeniami bez ograniczeń wiekowych. (*Dzwonek*) Z uwagi na ograniczenia czasowe chciałbym w tym punkcie ograniczyć moją wypowiedź do sprawy ubezpieczeń seniorów bez ograniczeń wiekowych, choćby z uwagi na to, że jest to ważny element związany z bezpieczeństwem każdego z nas. Podejście do seniorów w zakresie ubezpieczeń społecznych jest, mówiąc delikatnie, dużą niesprawiedliwością. Wiek nie może być elementem dyskryminującym człowieka. Gorzej, że tak jest także i w innych życiowych sytuacjach. Precyzyjne określenie tych sytuacji może dać nam to badanie, o którym mówiłem. Dziś jesteśmy na etapie konkretnych ustaleń i wprowadzenia w życie tego, co było przedmiotem szeregu dotychczasowych ustaleń. Jeżeli uda się to zrobić w środowisku mundurowych, to będzie to możliwe do rozszerzenia na wszystkich, którzy chcieliby skorzystać z takiego ubezpieczenia.

Kończąc, chciałbym wyraźnie podkreślić, że problemem w realizacji naszych pomysłów jest brak systemowych rozwiązań dotyczących finansowego wsparcia działań. Wierzę, że da się to w miarę szybko rozwiązać. (*Dzwonek*) W mojej ocenie nadszedł już czas, aby pomyśleć o sobie i sobie pomóc. Działania, o których mówiłem, mogą być w tym użyteczne, a zrozumienie i życzliwość decydentów da podstawę do stwierdzenia, że marzenia też się spełniają, trzeba tylko chcieć je realizować. Dziękuję państwu za uwagę. (*Oklaski*)

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję.

Proszę o zabranie głosu pana Andrzeja Sławińskiego, który jest naszym delegatem z delegatury warszawsko-mazowieckiej, a także ze Stowarzyszenia Polska 2050, reprezentuje też Kluby Seniora Polska 2050.

Bardzo proszę o zabranie głosu.

Pan Andrzej Sławiński:

Panie Przewodniczący! Szanowni Goście – już niewiele! Wysoka Izba Senioralna! Ja bardzo skrócę wypowiedź, bo już i tak jesteśmy po czasie, a wiele spraw, które chciałem poruszyć, już było tu omówionych. Społeczny potencjał seniorów – pracujemy nad tym, by wyzwolić ten społeczny potencjał seniorów. Mówiono o procentowym udziale, ale żeby uświadomić sobie rangę problemu: jeszcze niedawno na każdego seniora pracowało 5 zatrudnionych, dzisiaj pracuje już tylko 2,5, a w 2050 r. będzie to tylko 1,5. To bardziej niż procenty pokazuje nam rangę problemu, skalę zagrożenia dla naszych dzieci i wnuków. O tym problemie już nie tylko trzeba mówić. Tu mnie bardzo ucieszyła wypowiedź marszałka Sejmu, który na ten problem bardzo zwrócił uwagę. Bardzo mnie ucieszyła też wypowiedź pani minister. Ale było też miłe zaskoczenie – rzecznik praw obywatelskich.

Prawo do pracy – tak, my, seniorzy, też mamy prawo do pracy, ale oczywiście nie w formie przedłużania wieku emerytalnego, bo nie o to chodzi, ale mamy prawo na tyle, na ile my sami chcemy, my sami potrzebujemy. Są bardzo różne zawody. Wykonywanie niektórych zawodów można płynnie przedłużać: nauczyciele, lekarze czy inni. Niektóre kwestie trzeba zmienić trochę ustawowo, np. Kodeks pracy i pewne wymagania, ale tak, żeby to się opłacało i pracodawcy, i seniorom, i społeczności lokalnej. Wtedy będzie opłacało się całej Polsce, całej społeczności. Nad tym pracujemy.

Nasz uniwersytet trzeciego wieku przeprowadził cały cykl debat. Zakończyliśmy bardzo uroczyste debatą „Rzeczpospolita Seniorów”, na którą zaprosiliśmy tutaj, do Sejmu, wszystkie środowiska senioralne. To w styczniu się odbyło. Dlatego że problem

Pan Andrzej Sławiński

dotyczy nie jednego środowiska, ale wszystkich nas. Pracujemy nad tym dalej.

Patrzę na zegarek – 2 minuty.

Tylko główne wytyczne sformułowaliśmy. Żyjemy coraz dłużej, ale coraz dłużej pozostajemy w sprawności. Nie należy zmuszać seniorów do dłuższej pracy. Praca seniorów musi się wszystkim podmiotom opłacać. Różne są zawody, bo są takie zawody, których wykonywanie trzeba absolutnie przerwać, jak np. kierowcy. Osobiście pracowałem z kierowcami. Nie wolno, żeby dłużej pracowali, bo to zagraża bezpieczeństwu, ale wtedy musi być olbrzymi wysiłek w zakresie przekwalifikowania, bo znałem takich, którzy chcieli dłużej pracować, tylko było to dla nich już bardzo trudne.

Takie wypowiedzi pozwolę sobie zacytować. Seniorzy, którzy przechodzą na emeryturę, czują się opuszczeni, nie czują, żeby mieli w kimkolwiek oparcie. Są to nierzadko autorytety. Są to ludzie sprawni, tylko w swoim zawodzie często nie mogą już pracować. Ale jest jeszcze jeden aspekt. Wielu ekspertów dowodzi, że najlepszą profilaktyką zdrowotną, zwłaszcza psychologiczną, jest aktywność zawodowa, społeczna czy przynajmniej ruchowa. Wtedy seniorzy mobilizują się i jest to również profilaktyka.

Chciałbym już kończyć, więc krótkie słowa podsumowania. Kontynuujemy pracę. Jeżeli ktoś chciał do nas dołączyć, bardzo serdecznie ze wszystkich środowisk zapraszamy. Pracujemy online, na Zoomie, a efekty naszej pracy przekazujemy do Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. *(Dzwonek)* Proponowane przez nas zmiany – i to chciałem cytować przy pani minister – nie wymagają zwiększenia kosztów, a obniżenia kosztów społecznych, jeżeli wykorzystamy społeczny potencjał. Na tym chciałem zakończyć. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję za dyscyplinę czasową.

Proszę o zabranie głosu pana Jacka Gibałę, przewodniczącego Pomorskiej Delegatury Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Bardzo proszę.

Pan Jacek Gibała:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo! Serdecznie pozdrawiamy znad morza. Muszę wam powiedzieć, że tak po ludzku znudziła nas ta dyskusja. Wszyscy mówią rzeczy tak oczywiste, o których wiemy. *(Gwar na sali)*

Przepraszam. Co? Mam krzyzczeć? Może coś...

Proszę państwa, tak po ludzku... Tam u góry słuchając tych wszystkich propozycji, my je znamy. My je znamy. Nie ma sensu, żeby nas informować o tym, co jest potrzebne. My funkcji państwa nie zastąpimy. My powinniśmy... To, co powiedziała pani Wiśniewska, bardzo mi się podobało. Bo to był merytoryczny głos. Żeby pokazać, jak my działamy na rzecz prostego człowieka. Dzisiaj mnie poproszono, żebym powiedział o tym, co robi nasza delegatura. Co prawda jesteśmy jedyną delegaturą, która korzysta ze środków publicznych w formie grantu. Dzisiaj jest stowarzyszenie... Nikt z tego nie korzysta dalej, jak się rozszalałem. Ale ja nie mam do ludzi pretensji, że boją się wziąć pieniądze publiczne, bo trzeba się z tego rozliczyć. A rozliczenie nie jest ani proste, ani radosne. Paniom gospodyniom wiejskim wolno było napisać: chcemy tańczyć, prosimy o 5 tys. Dostawali. *(Oklaski)* A my musimy pełną dokumentację... Ale nie będę wam mówił, bo szkoda czasu, żeby... Przecież dostaliście to, nieraz słyszeliście.

Jeżeli będziemy dbali o takie poszanowanie nas jako seniorów... Świadczy o tym nie przedstawiciel władz, ale puste... Wszyscy są bardzo zajęci sobą. Wiecie co? Tak jak powiedział Załuski: pleć jak telewizor, telewizor jak pleć, ale trzeba mieć. Trzeba mieć seniorów, prawda? I trzeba się o nich troszczyć. *(Oklaski)* Kto się o nich troszczy? Zakłady pogrzebowe, domy, które budują dla tego... A kto troszczy się o seniora zwykłego, który wpada w apatię? A naukowiec odkrywa, że nikt się nie interesuje. Bo takie mamy społeczeństwo. Jeżeli więc nie weźmiemy – a jest to szansa, którą musimy wykorzystać – spraw w swoje ręce... Powiem wam, jak to robimy w Gdańsku. Kiedy obejmowałem funkcję, w Gdańsku była organizacja, która liczyła trzech delegatów, więc nie można było działać. Pomógł nam kolega Knyba, który zorganizował 12 osób i przekonał nas do działania, a my podjęliśmy działanie, bo chcieliśmy pracować. Wystąpiliśmy też o nagrodę dla pana Knyby za to, że w ciężkich czasach pokazał swój stosunek do problemów.

Zajmujemy się prostymi sprawami. Przychodzi człowiek i mówi: słuchaj, Wigilia się zbliża, do cholery, nic nie mam, wstyd mi. To był nauczyciel. Idę więc do Caritasu i mówię: słuchajcie, macie karty Biedronki, ja nie proszę, ja żądam. Mam czterech delegatów, którzy nie mają pieniędzy. Dajcie cztery karty Biedronki, bo ci ludzie za te 200 zł miesięcznie przez 10 miesięcy, a to jest 2 tys. zł, będą sobie mogli żyć. Jest nawet jedna pani z kotem, bo teraz można też dla kota coś kupić w Biedronce w ramach tych limitów. Dostajemy pieniądze, więc postanowiliśmy coś zrobić, żeby pokazać, co robimy, i wyjechaliśmy w teren: do powiatów, do gmin. Nasze spotkania z ludźmi, którzy zajmują się problematyką senioralną z pozycji urzędnika i człowieka aktywisty, pokazują, jaka jest przepaść. Ale przecież nie po to jeździmy, żeby skłócać, ale po to, żeby pokazać, że można wspólnie, lepiej i dokładniej coś zrobić. Bo zawsze można – jak to na tej sali padało – zrobić lepiej i więcej, prawda? Tylko najważniejsze, żeby nam się chciało chcieć, prawda?

Pan Jacek Gibała

A jeżeli będziemy przyjeżdżali, będziemy słuchali mądrych słów, które znamy, bo czytamy i wiemy, o co chodzi... Chodzi o to, że jest to jedyna szansa, żebyśmy sprawy seniorów wzięli we własne ręce. Można zadać pytanie, ile razy Prezydium OPS wystąpiło z pismami do minister, do resortów, ile spraw podniosło. Wszystko będziemy robić. Wszyscy nam życzą miłych obrad, a my mamy tylko miłe słuchanie, prawda? A więc albo będą to obrady, na których będziemy mogli... (*Dzwonek*) Ojej, już? Przepraszam, uciekam. W zasadzie nie powiedziałem nic, powiedziałem znowu to, co wy wiecie. Ale jeżeli tak czujecie jak my, to musimy wspólnie zrobić tak, żeby było lepiej i więcej dla nas – nie dla rządu, ale dla nas. Dziękuję. (*Oklaski*)

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję.

Proszę o zabranie głosu pana Krzysztofa Balona, który jest wiceprzewodniczącym Grupy Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Pan Krzysztof Balon:

Dziękuję.

Panie Przewodniczący! Jeszcze w życiu nie miałem takiej tremy jak teraz, a szczególnie po tym ostatnim wystąpieniu. (*Oklaski*) To jest tak, że obawiam się, że nic nie powiem takiego, co odpowiadałoby na pana postulat.

Szybciotko, żeby nie zajmować czasu. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny to jest organ doradczy Unii Europejskiej, skupiający 329 członków ze wszystkich państw członkowskich. Nasze zadanie polega na tym, żeby trzy grupy: pracodawcy, związki zawodowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, takie jak organizacje senioralne, miały głos w sprawie wszystkiego, co się dzieje w Unii Europejskiej. My musimy zgodnie z traktatami opiniować prawie wszystkie akty ustawodawcze, zanim trafią one do Parlamentu i do Rady z Komisji Europejskiej. Robimy jednak znacznie więcej, tylko nie ma czasu, żeby opowiadać o „znacznie więcej”, ale są to konferencje, spotkania itd., itp. To, co – w cudzysłowie – produkujemy, to są opinie, które są naszym produktem. Ostatnio jestem sprawozdawcą, to jest taka funkcja jak w parlamencie, w przypadku opinii o solidarności i sprawiedliwości międzypokoleniowej, dlatego zostałem tu zaproszony. Ale oczywiście nie ma czasu, żeby referować tę opinię, która, co chcę od razu powiedzieć, zawiera konkretne rozwiązania, a nie jakieś

tam pustosłowie. Natomiast oczywiście prześlę to do dyspozycji pana przewodniczącego i z przyjemnością, jeśli państwo pozwolicie i również jeśli pan pozwoli, panie przewodniczący, przekazać ten dokument również państwu.

Tu jeszcze przy okazji są pozdrowienia, bo zawsze tak trzeba zrobić. Nasz prezydent pan Oliver Röbbke, który jest Austriakiem, serdecznie państwa pozdrowia. Prezydent mojej Grupy Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego pan Séamus Boland, który jest Irlandczykiem i będzie zresztą w Warszawie za kilka dni, też państwa serdecznie pozdrowia.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Dziękuję, dziękuję, przekażę kolegom.

Dobrze, teraz powiem tak: w Polsce i w Unii Europejskiej oczywiście seniorzy mają olbrzymi potencjał i o tym też nie muszę opowiadać. Mają duże doświadczenie i zawodowe, i życiowe. Problem jest taki, że ten potencjał musi być wyzwolony poprzez wsparcie. Oczywiście jest wsparcie materialne w krańcowych przypadkach, ale, po pierwsze, przede wszystkim chodzi o dobrą, dostępną służbę zdrowia. To, co się dzieje w Europie, w tym w Polsce, to jest jeden wielki skandal. Nie może być tak, że trzeba czekać nie wiadomo ile miesięcy albo lat na termin u lekarza, bo rzeczywiście wtedy niestety zakłady pogrzebowe będą się cieszyć z takiej sytuacji. Przepraszam, że to powiedziałem. Po drugie, usługi opiekuńcze, ale nie byle jakie, tylko takie, które pozwolą nam mieszkać tam, gdzie mieszkamy, a nie przenosić się do nie wiadomo czego, jakichś domów. One muszą być dostępne. I teraz nie chcę filozofować, bo państwo powiecie, że fajnie gościu mówić, tylko że jak to zrobić. Myślę, że początek drogi to jest połączenie potencjału organizacji senioralnych. Naprawdę tak myślę.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Tak, patrzę na zegarek. Wie pani, mam jeszcze 1 minutę 46 sekund. Ale spróbuję jeszcze szybciej połączyć potencjał organizacji senioralnych, a właściwie nie tylko połączyć – bo o tym już była mowa – ale też zrobić tak, żebyście państwo byli słuchani, żebyśmy byli słuchani, a to znaczy, że czasem trzeba bardzo twardo postawić sprawy, nie prosić ani nie błagać, tylko tupnąć nogą. Żeby to było skuteczne, proponuję też zawiązać sojusz z młodymi ludźmi, o tym tu już też była mowa, dlatego że, jak będziemy szli razem z młodymi – mówię: my, bo mam 69 lat, więc jestem już w tej grupie wiekowej – to nas naprawdę inaczej będą słuchać. Tylko ten sojusz trzeba zorganizować. Pierwszy krok moim zdaniem to jest Obywatelski Parlament Seniorów. To jest fantastyczna inicjatywa, bo już to łączy pewne siły, ale po połączeniu z organizacjami ludzi młodych wyjdzie nam to pewnie jeszcze lepiej.

Jestem członkiem Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dla Polski od 2010 r. Jeżeli w przyszłej kadencji też będę członkiem – następna kadencja się zaczyna we wrześniu 2025 r. – to będę się zajmował wyłącznie polityką senioralną i solidarnością międzypokoleniową i będziecie mnie wtedy mieli państwo na głowie, bo będę chodził, przycho-

Pan Krzysztof Balon

dził, pytał, uczył się. Najważniejsze w tym wszystkim jest to, żeby się czegoś nauczyć, a nie, żeby sprzedawać swoje mądrości; mam nadzieję, że nie sprzedam państwu mądrości. 5 minut to jest dla nas orgia, my mamy normalnie 2 – 3 minuty na wystąpienie, tak że nie ma się co dziwić, że skończyłem 2 sekundy przed czasem. Dziękuję bardzo. (*Oklaski*)

Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak:

Bardzo dziękuję za dyscyplinę.

Proszę o zabranie głosu wiceprzewodniczącą OPS-u panią Krystynę Ozgę.

Bardzo proszę, pani Krysiu.

Pani Krystyna Ozga:

Koleżanki i Koledzy! A właściwie to Panie i Panowie Posłowie polskiego parlamentu, społecznego polskiego parlamentu. Myślę, że mamy dzisiaj taką możliwość – te tablice i ta oprawa – i myślę, że reprezentujemy właściwie całą Polskę, dlatego pozwoliłam sobie tak powiedzieć.

Na pierwszej sesji europejskiego parlamentu zwołanej przez parlament Europy w Luksemburgu ustalono, że w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej powinien powstać parlament seniorów. Wyznaczono cele, a mianowicie: wpływ na politykę tego państwa wobec ludzi starszych, integracja oraz orzecznictwo interesów środowiska senioralnego, społeczny dialog, a także prezentowanie stanowisk dotyczących polityki senioralnej.

Polska wypełniła ww. rekomendację parlamentu Europy: 9 lat temu, 1 października 2015 r. na tej sali plenarnej Sejmu odbyła się pierwsza sesja. Uznano wówczas, że aby OPS mógł realizować wyznaczone cele, należy stworzyć podstawy prawne, warunki organizacyjne i finansowe umożliwiające rozwój instytucjonalny OPS, w tym m.in. bieżące funkcjonowanie, utrzymywanie łączności z delegatami, prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych. Minęło 9 lat i niewiele z tych założeń zostało zrealizowanych. A tak naprawdę to nic. Musimy mówić prawdę, ponieważ to jest wasz głos, który przenoszę oddolnie, kiedy jestem na spotkaniach u państwa.

OPS jest oddolną inicjatywą społeczną środowiska senioralnego, a więc jego status prawny nie jest zdefiniowany. W ślad za tym nie ma podstaw prawnych do wsparcia finansowego z budżetu państwa. Taka jest odpowiedź. Dlatego nasza działalność opiera się wyłącznie na wolontariacie. Aby zminimalizować koszty prowadzenia naszej działalności, proponujemy różne rozwiązania, np. posiedzenia prezydium komisji odbywają się w trybie on-line, ale nie zawsze tego typu forma spotkania daje oczekiwane efekty.

Koleżanki i Koledzy! Często zadajecie pytania nie tylko mnie, ale i innym członkom prezydium: Dlaczego z własnej emerytury muszę opłacać możliwość działania w OPS? Pomimo że nie będzie zwrotu kosztów przyjazdu na dzisiejszą sesję, bierzecie w niej udział. Wielu z was mówi tak: przyjadę jeszcze raz, może nasze wnioski i postulaty dziś zgłoszone zostaną przyjęte przez Sejm i rząd.

Bardzo istotną kwestią jest pomoc biurowo-administracyjna. W biurach o zasięgu krajowym i wojewódzkim organizacje senioralne, nie tylko OPS, winny posiadać możliwość zatrudniania asystentów. Na ten cel powinny być wygenerowane środki z budżetu państwa i byłyby one na pewno dobrze wykorzystane na tzw. komunikację, współpracę międzypokoleniową, a właściwie na solidarność międzypokoleniową, tak jak mówił pan marszałek Szymon Hołownia.

W ślad za rolą, jaką wyznaczono ruchowi społecznemu OPS, muszą iść instrumenty i wsparcie ze strony rządu i parlamentu. Samo działanie wolontariatu skupione wokół 14 delegatur nie jest w stanie zrealizować w pełni stawianych nam celów.

Mimo tych utrudnień działania delegatur w lokalnych środowiskach są zauważalne, o czym mówili już moi przedmówcy.

My jako członkowie delegatury łódzkiej OPS mamy też satysfakcję, że udało nam się uzyskać akceptację pani marszałek sejmiku łódzkiego Joanny Skrzydlewskiej, jeżeli chodzi o organizowanie wspólnych obrad z wojewódzką radą seniorów, ale nie wszyscy mają taką możliwość.

W październiku tego roku, m.in. z naszej inicjatywy, rozpoczęły się warsztaty o tematyce cyberbezpieczeństwa i sztucznej inteligencji, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród seniorów. Monitorujemy program pod nazwą „Pomoc mieszkającym samotnie” realizowany przez RCPS w Łodzi. Rozpatrujemy skargi i wnioski, które do nas wpływają, m.in. o możliwości pozyskania miejsca w DPS-ach, jak również różne skargi dotyczące ulg komunikacyjnych.

Szanowne Koleżanki i Koledzy! Ponieważ czas się zbliża, zostało mi już tylko 12 sekund, więc w imieniu organizacji łódzkiej, ale nie tylko w imieniu was wszystkich, stawiam wniosek: prosimy o stworzenie podstaw (*Dzwonek*) prawnych oraz organizacyjnych i finansowych umożliwiających rozwój instytucjonalny OPS. Wniosek kierujemy do władz ustawodawczych i wykonawczych. Życzymy sobie, aby za rok, na sesji jubileuszowej sumującej dorobek 10 lat funkcjonowania, mieć podstawę do podziękowania za zrealizowane ustalenia, które były przyjęte na I sesji w 2015 r. Chcemy z tego spotkania wyjść z nadzieją, że tak będzie.

W imieniu was wszystkich kieruję do pana marszałka Szymona Hołowni wniosek, aby dzień 1 października był na stałe wpisany do kalendarza Sejmu jako dzień obrad Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. (*Oklaski*) Dlaczego tak mówię? 1 lutego br. na spotkaniu w Sejmie, w którym uczestniczyłam, data 1 października została zaakceptowana jako stała data odbywania się sesji OPS. W spotkaniu, z udziałem

Pani Krystyna Ozga

pana posła Szczerby, uczestniczyli dyrektorzy administracji Sejmu. Ale dziś nie jest 1 października, tylko praktycznie koniec października. 1 października jest światowym dniem seniorów i uważamy, że dobrze by było, gdyby stało się tradycją, że ten dzień obchodzimy.

Kończąc, dziękuję koleżankom i kolegom ze wszystkich delegatur za dotychczasową współpracę. Życzę wam, drogie koleżanki i koledzy, satysfakcji ze społecznego działania, zdrowia i ludzkiego uznania. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję.

Proszę o zabranie głosu pana Jana Kwiatkowskiego, przewodniczącego komisji zdrowia i bezpieczeństwa socjalnego.

Pan Jan Kwiatkowski:

Dzień dobry państwu.

Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowni Zaproszeni Goście! Szanowni Państwo! Chciałbym zaprezentować stanowisko komisji zdrowia i polityki społecznej.

Działalność w Obywatelskim Parlamencie Seniorów traktujemy jako służbę mieszkańcom miast, powiatów, gmin, zwłaszcza tym najstarszym. Staramy się przychodzić im z pomocą, wykorzystując do tego bagaż życiowych doświadczeń każdego z nas, radzić im, a czasami tylko ich wysłuchać, poświęcając im nasz czas. Nasze spotkania są zawsze okazją do nauki i nawiązania coraz szerszych kontaktów.

Wpływają do nas różne wnioski mieszkańców seniorów w sprawach związanych: z długim czasem oczekiwania na badania specjalistyczne, w przypadku pilnych zleceń, przez osoby starsze, często schorowane, wymagające pilnego zdiagnozowania przyczyn schorzeń, które mogą być wcześniej rozpoznane i odpowiednio leczone – chodzi o to, aby dana jednostka chorobowa była wykryta na wczesnym etapie – podam tylko jeden przykład: w przypadku osób demencyjnych, w tym z chorobą Alzheimera, wczesna diagnoza umożliwia przedłużenie łagodnego etapu choroby i dłuższe uczestnictwo w życiu społecznym; z brakiem lekarzy specjalistów, szczególnie geriatrów; ze zwróceniem szczególnej uwagi na to, aby nie traktować kombatantów seniorów jak tzw. kuli u nogi, co jest uważane za brak empatii i serca; z rozważeniem zwiększenia możliwości transportu, przewozu osób niepełnosprawnych w miastach, powiatach, gminach, aby mogły one skorzystać z dowozu na potrzebne zabiegi i badania konsultacyjne; z większą pomocą prawną w sprawach socjalnych; ze zwiększeniem bezpieczeństwa seniorów w związku z zagrożeniami spowodowanymi zatruciem dwutlenkiem węgla; z umożliwieniem czynnego udziału członków różnych

organizacji senioralnych, w tym organizacji pacjentów, w konsultacjach nas dotyczących; z tym, że podczas organizowania przydzielania przez władze administracyjne paczek świątecznych należy pamiętać o tym, aby nie tylko zapraszać do udziału seniorów sprawnych fizycznie, ale też nie zapominać o osobach schorowanych pozostających w domach, niedających rady osobie wzięć w tym udziału; z wprowadzeniem programów profilaktycznych, zasad promocji zdrowia i edukacji związanych z potrzebami wieku senioralnego, m.in. z zapobieganiem przemocy ze strony członków rodziny.

Należy podkreślić, że w ostatnich latach, szczególnie w ciągu ostatniego roku, zrealizowanych zostało wiele inicjatyw ustawodawczych na rzecz najstarszych członków naszego społeczeństwa. Ministerstwo Zdrowia zwiększyło finansowanie ochrony zdrowia, wdrożyło projekt „Dostępność+” mający na celu likwidację barier w dostępności, m.in. dla osób z niepełnosprawnościami, lub program bezpłatnych leków 65+ zmieniający dotychczasowy program 75+ poprzez obniżenie progu wiekowego i poszerzenie liczby bezpłatnych preparatów. Przedstawiciele seniorów mają możliwość wpływania na politykę zdrowotną poprzez udział w Forum Organizacji Pacjentów przy Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Radzie Organizacji Pacjentów przy rzeczniku praw pacjenta.

Z kolei ministerstwo rodziny prowadzi politykę senioralną będącą wyrazem troski o bezpieczeństwo osób starszych, w tym finansowe, realizowaną przez szereg aktów prawnych. Jest to wyraz wiarygodności, solidarności społecznej i międzypokoleniowej. Do tych niezwykle ważnych aspektów prawnych zaliczamy: ustawę o czternastej emeryturze, korzystną waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych, wzrost najniższej emerytury, programy aktywizacyjne „Senior+”, „Aktywni+”, „Opieka 75+” oraz nowe świadczenie wspierające, będące długo oczekiwaną formą pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, które weszły w życie od 1 stycznia 2024 r.

Reasumując, co do wykorzystania możliwości, potencjału, zaangażowania seniorów nie powinno być wątpliwości. Niestety w najbliższym czasie będzie nam towarzyszył postępujący wzrost udziału osób starszych w społeczeństwie i należy dobrze przygotować do tego struktury państwa. Seniorzy winni się wspierać tak długo, jak to możliwe, po to, aby dać sobie szansę na samodzielność i realizację własnych pasji i aktywności. Kończąc, chcę powiedzieć: pomagam sobie, pomagam innym. Dziękuję państwu za uwagę. *(Oklaski)*

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję za reżim, za dyscyplinę.

Ostatnim mówcą jest pani Ewa Woźniak, wiceprzewodnicząca OPS oraz przewodnicząca delegatury wielkopolskiej.

Proszę bardzo.

Pani Ewa Woźniak:

Witam bardzo serdecznie.

Szanowny Panie Przewodniczący! Koleżanki i Koledzy! Tak się zastanawiałam, bo tutaj pan przewodniczący Gibała tak głośno mówił... Mówię sobie: kurczę, czy to, o czym będę mówić, pan przewodniczący też weźmie sobie do serca, ale stwierdzam, że skoro przejawiał zainteresowanie, jeśli chodzi o partycypację społeczną, bo niedługo warsztaty u pana przewodniczącego się odbędą, to wydaje mi się, że temat dotyczący partycypacji społecznej i obywatelskiej jest bardzo istotnym tematem. Już troszkę wspomniał o tej partycypacji pan prof. Błędowski, ale ja bym chciała troszkę szerzej o tym powiedzieć.

Jak aktywizować społeczność lokalną w kierunku większej aktywności obywatelskiej? No właśnie. Jedną z ważniejszych odpowiedzi na to pytanie jest partycypacja obywatelska i idea demokratycznego współrządzenia, również – a może zwłaszcza – na poziomie samorządowym.

Szanowni Państwo! Pojęcie samorządu to nie jest synonim władzy samorządowej, ale to jest synonim wspólnoty samorządowej, czyli nas wszystkich. Włączenie więc obywateli i obywateli do procesu podejmowania decyzji jest jednym z najważniejszych wyzwań we współczesnej Polsce, jest przejawem organizowania się i zrzeszania się ludzi, którzy dzięki własnej wiedzy, umiejętnościom, zainteresowaniom, doświadczeniu i zaangażowaniu zmierzają do wyznaczenia, a następnie do osiągnięcia wspólnie zdefiniowanych celów.

Aktywizacja osób starszych uwzględniająca ich specyficzne potrzeby i oczekiwania oraz wykorzystująca potencjał tej grupy, a także wypracowanie instrumentów, które umożliwiają seniorom angażowanie się w życie lokalnej społeczności i zachęca do partycypacji publicznej, stają się coraz bardziej istotnym zadaniem władz publicznych oraz organizacji pozarządowych, w szczególności tych, które dedykują swoją ofertę osobom starszym.

To trudne wyzwanie, gdyż bycie osobą starszą często łączy się w Polsce z wykluczeniem społecznym, co przejawia się w tej grupie m.in. nikłym zaangażowaniem, uczestniczeniem osób w jakichkolwiek formach kształcenia, niską aktywnością zawodową, nikłym zainteresowaniem osób starszych skorzystaniem z nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych, złą sytuacją materialną, a także biernym sposobem spędzania wolnego czasu.

O samej partycypacji obywatelskiej mówi się coraz więcej, jednak procesy skierowane wprost do osób starszych i dotyczące zagadnień szczególnie dla nich ważnych pozostają rzadkością. Można wręcz mówić zaledwie o pojedynczych przypadkach takich inicjatyw. Brak jest systemowych mechanizmów komunikowania się oraz włączania osób starszych w procesy decyzyjne w obszarach polityk i usług publicznych dotyczą-

cych tej grupy społecznej. W debacie publicznej na ten temat zwraca się uwagę na pomijanie głosu grupy osób starszych, ale też w przypadku zasięgania opinii seniorów często na niedostosowanie sposobu prowadzenia procesów konsultacyjnych do ich potrzeb.

Na procesy partycypacyjne z udziałem osób starszych należy jednak patrzeć z dwóch perspektyw. Z jednej strony mogą to być bowiem procesy, których tematyka dotyczy wyłącznie tej grupy obywateli. Z drugiej zaś strony osoby starsze jako jedna z grup obywateli powinny być uczestnikami każdego otwartego procesu partycypacyjnego, który skierowany jest do wszystkich członków danej społeczności. Trzeba o to w specjalny sposób zabiegać.

Pytanie o opinię osób starszych, zresztą jak każdego obywatela, nie tylko wzmacnia poczucie własnej wartości, lecz także – patrzę na zegar – wzmacnia świadomość bycia osobą, której warto słuchać. Udział w procesach podejmowania decyzji bezpośrednio dotyczących danej grupy pozwala też budować poczucie sprawczości i wpływu na zapadające decyzje.

Zaproszenie do wyrażenia swojego zdania oraz w uzasadniony sposób wzięcie go lub nie pod uwagę działają na rzecz wzmacniania kontaktu obywateli z władzą. (*Dzwonek*) Chodzi tu o partycypację rozumianą jako ciągły dialog ze społecznością, o wypracowanie takich mechanizmów komunikacji i wspólnego podejmowania decyzji, które będą skutkować coraz większą przejrzystością tego rodzaju procesów, wzrostem otwartości i wzajemnego zaufania.

Wielkopolska Delegatura Obywatelskiego Parlamentu Seniorów aktywnie stara się poprzez swoje działania zwiększyć udział osób starszych, seniorów w życiu publicznym, gospodarczym, kulturalnym i politycznym. W okresie oficjalnego działania, tj. od 2023 r., zorganizowane zostały spotkania o charakterze spotkań kulturalnych oraz warsztatowych, w tym właśnie dotyczące partycypacji społecznej i obywatelskiej.

Przeprowadzone warsztaty miały charakter (*Dzwonek*), formę swobodnej rozmowy o kwestiach dotyczących partycypacji osób starszych. Celem warsztatów było zwiększenie wiedzy seniorów w zakresie możliwości partycypowania w życiu społecznym i publicznym.

Do debaty zaproszono pełnomocnika wojewody wielkopolskiego do spraw polityki społecznej, w tym polityki senioralnej, kierownika działu polityki senioralnej regionalnego ośrodka pomocy społecznej oraz przewodniczącą Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Debata obywatelska była doskonałą okazją do tego, by zachęcić seniorów do zdobywania wiedzy na temat możliwości partycypowania w życiu społecznym i publicznym w skali miasta, gminy, powiatu i województwa.

Szanowni Państwo! Życzę wam wszystkim takiej partycypacji społecznej na polu swoich uniwersytetów trzeciego wieku, na polu regionalnych domów społecznych i wszelkich innych organizacji senioralnych. Dziękuję bardzo. (*Oklaski*)

**Przewodniczący Prezydium
Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Zbigniew Tomczak:**

Bardzo dziękuję.

Proszę państwa, na tym zakończyliśmy wystąpienia delegatów oraz gości.

Szanowni Delegaci! Porządek dzienny posiedzenia Obywatelskiego Parlamentu Seniorów został wyczerpany.

Jeszcze raz dziękuję państwu za przybycie, za uczestnictwo. Mieliliśmy do przyjęcia dwa ważne dokumenty, tj. regulamin i rekomendację. Wykonaliśmy to zadanie. Zaczynamy kolejny, trzeci rok IV kadencji Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Zmiany instytucjonalne i nowe możliwości organizacyjne pozwalają na nowe spojrzenie i perspektywy funkcjonowania tego parlamentu. Czeką nas codzienna praca w delegaturach i w prezydium. Rozpoczniemy wkrótce proces, tak jak

mówiłem, akredytacji kandydatów na delegatów V kadencji już w nowej formule, pod rządami nowego regulaminu. W przyszłym roku będziemy świętować 10-lecie naszego ruchu. To zobowiązuje.

Życzę wszystkim państwu wiele zdrowia, cierpliwości i wytrwałości w pracy społecznej na rzecz polskich seniorów. Wiemy, że często ta praca wymaga od nas wielu wyrzeczeń, ale mimo to, a może właśnie dlatego, jest tak satysfakcjonująca. Jak wielokrotnie podkreślam, wszelkie rodzaje aktywności oddalają nas od chorób związanych z wiekiem senioralnym. Życzę państwu dużo zdrowia i optymizmu oraz bezpiecznego powrotu do domu. *(Oklaski)*

Na tym kończymy posiedzenie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Zamykam posiedzenie.

(Przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów trzykrotnie uderza łaską marszałkowską)

(Koniec posiedzenia o godz. 15 min 05)